

SOTSIAALKAMPAANIA „ABIKS TÖÖOTSIJALE“ EELUURING

EV Sotsiaalministeerium

 sotsiaal
ministeerium

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Vaike Võõbus

Aprill 2009

Tatari 6, 10116 Tallinn
tel (0) 627 7583, faks (0) 627 7584
post@туру-uuringute.ee
www.туру-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

SISUKORD

UURINGU TAUST	3
1 Küsitlustöö, valim	3
2 Andmetöötlus	4
3 Teostajad.....	5
UURINGU TULEMUSED.....	6
1 Töölane staatus	6
2 Kokkupuude tööturu institutsioonidega	8
3 Teadlikkus tööturu institutsioonide funktsioonidest	9
3.1 Tööturuamet	9
3.2 Tööinspeksioon	11
4 Toetused töötutele.....	13
5 Teadlikkus tasuta koolitustest	16
6 Töövahendus	16
6.1 Töövahendus välismaale	16
6.2 Eelistatud infokanalid.....	17
KOKKUVÕTE	20
Lisa 1 – Avatud vastused originaalkujul	
Lisa 2 – Andmetabelid	
Lisa 3 – Küsitlusankeet eesti keeles	

UURINGU TAUST

Käesolev aruanne on koostatud Turu-uuringute AS-i poolt ajavahemikus 3. - 9. aprill 2009 läbi viidud telefoniküsitluse tulemuste põhjal. Aruanne esitatakse EV Sotsiaalministeeriumile. Uuringu aruanne koosneb uuringu taustast, põhitulemustest ja kokkuvõttest nii teksti kui joonistena. Lisadena on toodud avatud vastused originaalkujul, tabeljaotused põhiliste sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes ning eestikeelne küsimustik, mille alusel intervjuud läbi viidi.

1 Küsitlustöö, valim

Uuringu üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi elanikud vanuses 15-74 aastat (Eesti Statistikaameti andmeil 1. jaanuari 2008 seisuga 1 042 808 inimest). Planeeritud valimi suurus oli 1000 inimest. Sellise valimi suuruse puhul on tulemused üldistatavad kogu vastavaealisele Eesti alalisele elanikkonnale, maksimaalne viga ei ületa 3,10%, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem. Valimi mudel (Tabel 1) on koostatud Eesti Statistikaameti rahvastikustatistika andmebaasi alusel. Valim moodustati proportsioonis üldkogumiga, vastaja valikul rakendati soolisi, vanuselisi ning piirkondlikke kvote.

Tabel 1 Valimi struktuur (N)

PIIRKOND/ SUGU	VANUS						Kokku
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	
Tallinn							
Mehed	10	30	29	24	23	21	137
Naised	11	29	30	28	30	35	163
Põhja-Eesti							
Mehed	6	10	9	9	7	7	48
Naised	5	9	8	10	8	9	49
Lääne-Eesti							
Mehed	7	12	9	10	9	10	57
Naised	6	10	9	11	10	14	60
Kesk-Eesti							
Mehed	4	11	9	9	9	8	50
Naised	5	10	8	10	10	13	56
Kirde-Eesti							
Mehed	6	12	10	11	11	9	59
Naised	5	12	10	13	14	15	69
Lõuna-Eesti							
Mehed	13	25	22	21	19	19	119
Naised	13	26	23	22	21	28	133
Kokku:	91	196	176	178	171	188	1000

Küsitlusmeetodina kasutati personaalintervjuud telefoni teel standardiseeritud ankeedi abil. Ankeedi töötas välja Turu-Uuringute AS koostöös Sotsiaalministeeriumiga. Telefoniküsitluseks kasutati veebipõhist CATI süsteemi, milles andmed salvestuvad otse andmebaasi. Valimi kontaktidest 25% moodustasid lauatelefonide numbrid, 75% mobiiltelefonide numbrid. Numbrite valikul kasutati telefoninumbrite automaatset genereerimist tüvenumbrite abil ning juhuvalikut. Lauatelefonide numbrite puhul rakendati vastaja valikul nn. noorema mehe reeglit, mis näeb ette, et esimesena palutakse intervjuud noorimalt kodusolevalt meesterahvalt, kes on vähemalt 15-aastane. Kui mehi kodus ei ole, eelistatakse noorimat naist. Selline valikumetod annab neile küsitletavate kategooriatele, keda on vähem tõenäoline kodust eest leida (eelkõige noored inimesed ja mehed), täiendava šansi valimisse sattuda.

Intervjuud viidi läbi eesti ja vene keeles. Küsitlustöös osales 13 vastava ettevalmistuse saanud Turu-uuringute AS-i küsitajat.

Tabel 2 Aruanne küsitlustööst

Põhjused, miks küsitlus ei toimunud	N
number ei vasta, pidevalt kinnine toon, fax või automaatvastaja	2314
keelduti vastamast	313
väljaspool sihtgruppi	1112
kvoot täis (antud inimene ei saa vastata)	779
isik on juba vastanud	2
vale telefoninumber	346
Läbi viidud intervjuusid	1000
Kokku kasutatud numbreid	5866

2 Andmetöötlus

Töötluseks kõlblikke ankeete laekus 1000. Uuringutulemuste töötluseks kasutati andmetöötluspaketti *SPSS for Windows 15.0*. Küsitletavate sotsiaal-demograafiline koosseis on kujutatud joonisel 1. Valimivea piirid proportsioonihinnangul 95% usaldusnivool on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. Valimivea piirid

Vastuste osakaal/valimi suurus	50%	48% või 52%	40% või 60%	35% või 65%	30% või 70%	25% või 75%	20% või 80%	15% või 85%	10% või 90%	5% või 95%	3% või 97%	2% või 98%
10	30,99%	30,97%	30,36%	29,56%	28,40%	26,84%	24,79%	22,13%	18,59%	13,51%	10,57%	8,68%
20	21,91%	21,90%	21,47%	20,90%	20,08%	18,98%	17,53%	15,65%	13,15%	9,55%	7,48%	6,14%
30	17,89%	17,88%	17,53%	17,07%	16,40%	15,49%	14,31%	12,78%	10,74%	7,80%	6,10%	5,01%
40	15,49%	15,49%	15,18%	14,78%	14,20%	13,42%	12,40%	11,07%	9,30%	6,75%	5,29%	4,34%
50	13,86%	13,85%	13,58%	13,22%	12,70%	12,00%	11,09%	9,90%	8,32%	6,04%	4,73%	3,88%
60	12,65%	12,65%	12,40%	12,07%	11,60%	10,96%	10,12%	9,03%	7,59%	5,51%	4,32%	3,54%
70	11,71%	11,71%	11,48%	11,17%	10,74%	10,14%	9,37%	8,36%	7,03%	5,11%	4,00%	3,28%
80	10,96%	10,95%	10,73%	10,45%	10,04%	9,49%	8,77%	7,82%	6,57%	4,78%	3,74%	3,07%
90	10,33%	10,32%	10,12%	9,85%	9,47%	8,95%	8,26%	7,38%	6,20%	4,50%	3,52%	2,89%
100	9,80%	9,79%	9,60%	9,35%	8,98%	8,49%	7,84%	7,00%	5,88%	4,27%	3,34%	2,74%
110	9,34%	9,34%	9,15%	8,91%	8,56%	8,09%	7,47%	6,67%	5,61%	4,07%	3,19%	2,62%
120	8,95%	8,94%	8,76%	8,53%	8,20%	7,75%	7,16%	6,39%	5,37%	3,90%	3,05%	2,50%
130	8,59%	8,59%	8,42%	8,20%	7,88%	7,44%	6,88%	6,14%	5,16%	3,75%	2,93%	2,41%
150	8,00%	8,00%	7,84%	7,63%	7,33%	6,93%	6,40%	5,71%	4,80%	3,49%	2,73%	2,24%
200	6,93%	6,93%	6,79%	6,61%	6,35%	6,00%	5,54%	4,95%	4,16%	3,02%	2,36%	1,94%
500	4,38%	4,38%	4,29%	4,18%	4,02%	3,79%	3,51%	3,13%	2,63%	1,91%	1,49%	1,23%
700	3,70%	3,70%	3,63%	3,53%	3,39%	3,21%	2,96%	2,64%	2,22%	1,61%	1,26%	1,04%
1 000	3,10%	3,10%	3,03%	2,95%	2,84%	2,68%	2,48%	2,21%	1,86%	1,35%	1,06%	0,87%

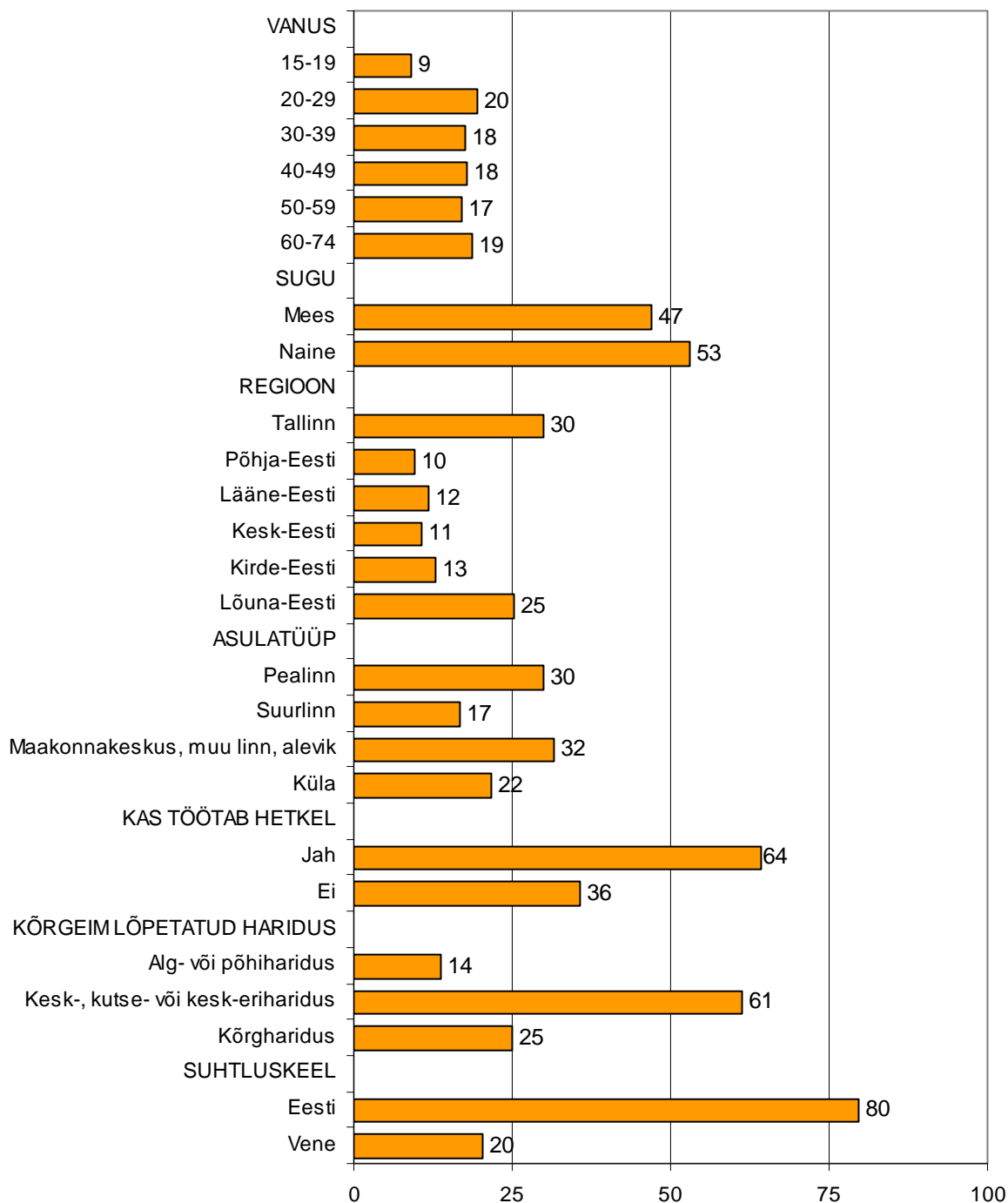
3 Teostajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

- Küsimustiku koostaja, aruandlus:
- Programmeerimine, tabeltöötlus:
- Küsitlustöö koordineerija:

Vaike Võõbus
Kaire Siimon
Kea Väinoja

Joonis 1 Vastanute profiil, % n=1000

UURINGU TULEMUSED

1 Tööalane staatus

Eesti Statistikaameti Tööjõu-uuringu andmeil oli 2008. aastal aastakeskmine tööjõus osalemise määr 66,6%, tööhõive määr 63%¹ ning töötuse määr 5,5%. 2009. aasta esimese kvartali jooksul on töötus Eestis märgatavalt kasvanud - märtsikuu seisuga moodustasid registreeritud töötud 8% tööealisest elanikkonnast. Samas võib registreeritud töötuse suurenemine olla seotud registreerimata töötuse vähenemisega, ning seega ei pruugi registreeritud töötuse suurenemine täielikult peegeldada töötute arvu tegelikku muutumist.²

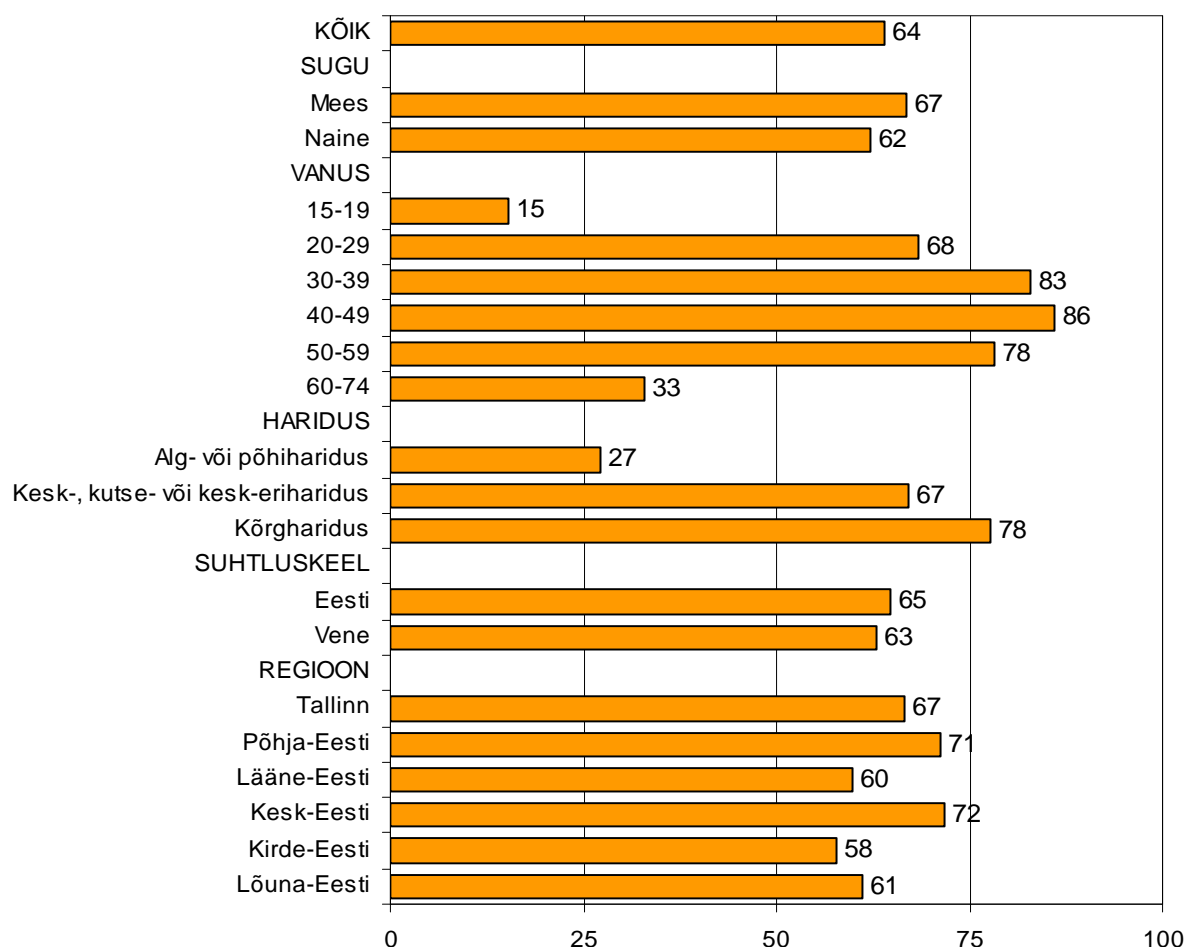
Käesoleva küsitluse valimist moodustasid tööga hõivatud inimesed 64% (Joonis 2).

Tööga hõivatud inimesi oli keskmisest vähem noorimas ning vanimas vanuserühmas (õpilased, üliõpilased ja pensionärid), keskmisest arvukamalt aga kõrgharidusega respondentide seas (kõrgharidusega inimesi on keskmisest vähem noorimas ning vanimas vanusegrupis).

---

¹ Tööjõu osatähtsus tööealises rahvastikus

² Allikas: Postimees, 20.03 2009

Joonis 2 Tööga hõivatud inimeste suhtarv (% , n=1000 kõik vastajad)

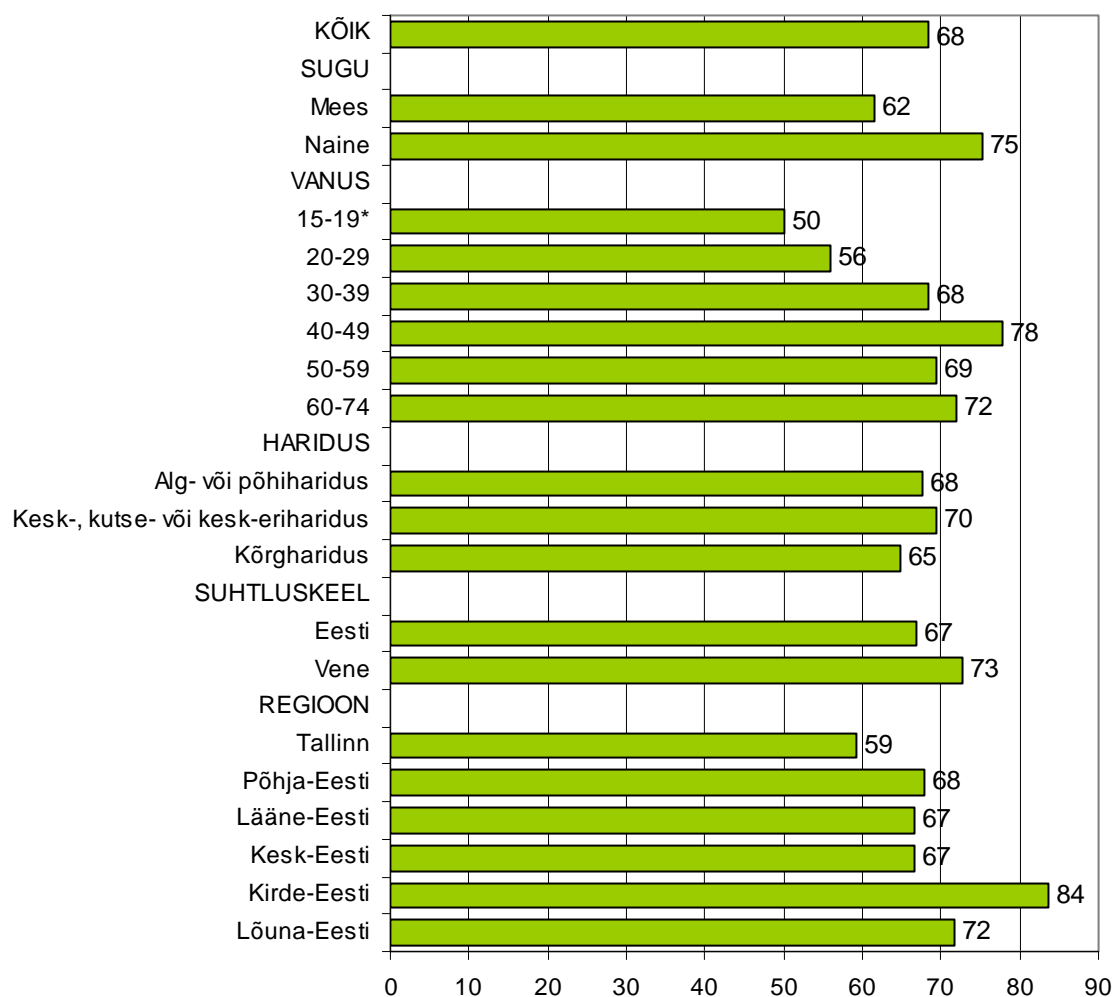
Inimesed, kes olid/on olnud oma elu jooksul töötud, moodustasid valimist 34%. Keskmisest enam oli sääraseid vastajaid kesk-, kutse- või kesk-eriharidusega inimeste (38%) ning venekeelsete respondentide seas (42%).

Perioodil, mil oldi töötu, oli end Tööturuametis töötuna registreerinud 68% töötutest (Joonis 3). Seega jättis pea kolmandik töötutest oma staatuse TTA-s³ registreerimata. 2007. aasta Töajõu-uuringu andmetel nimetati kõige sagedamini põhjusena, miks end Tööturuametis töötuna ei registreeritud, seda, et saadakse ise hakkama – tööd eelistatakse otsida oma isiklike kontakte vms kanaleid kasutades. Varasematel aastatel läbiviidud uuringud on näidanud, et töötute seas, kes end TTA-s ei registreerinud, on levinud arvamus, et Tööturuamet ei paku sobivat tööd.

Tööturuametis arvele-võtnuid (kas hetkel või minevikus) oli keskmisest enam 40-49-aastaste (78%), naisterahvaste (75%) ning Kirde-Eesti elanike seas (82%). Respondente, kes olid oma elu jooksul töötud olnud, kuid polnud end sel perioodil Tööturuametis arvele võtnud, oli keskmisest arvukamalt 20-29-aastaste vanusegrupis (sama kinnitavad ka Töajõu-uuringu andmed: Tööturuameti abita püüavad hakkama saada eelkõige noored töötud).

³ Siin ning edaspidi: lühendit TTA kasutatakse tähistamiseks Tööturuametit

Joonis 3 Tööturul arvel olnud/olevate inimeste suhtarv kõigist vastajaist, kes on praegu/oma elu jooksul olnud töötud (% , n=335)

* vastajate arv on üldistuste tegemiseks liiga väike

2 Kokkupuude tööturu institutsioonidega

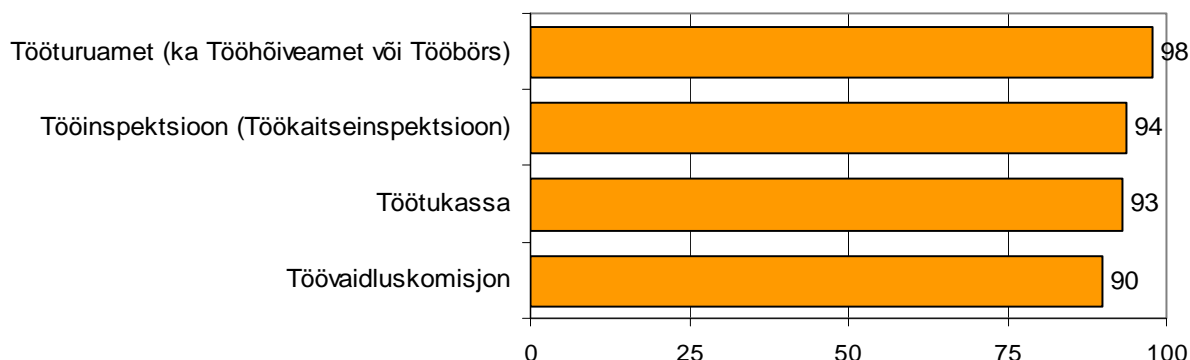
Selleks, et selgitada, kuivõrd ollakse teadlikud erinevatest riiklikest tööturu institutsioonidest, kasutati erinevaid lähenemisviise. Esmalt mõõdeti tööturu valdkonna institutsioonide tuntust, küsides vastajailt, kas nad on nimetatud institutsioonidest kuulnud või nende institutsioonidega suhelnud. Seejärel uuriti lähemalt, kuivõrd on vastajad teadlikud erinevate institutsioonide tegevusvaldkondadest – kas teatakse, milliste küsimuste lahendamiseks erinevad institutsioonid tegelevad.

Esmalt loetleti vastajaile neli institutsiooni, ning paluti öelda, millistest nimetatud institutsioonidest ollakse kuulnud. Üldjuhul oldi tööturu institutsioonidest vähemalt nime poolest teadlikud – Tööturuametist (ka Tööhõiveamet või Töøbörs) oli kuulnud 98% vastajaist, Tööinspeksioonist (Töökaitseinspeksioonist) 94%, Töötukassast 93% ning Töövaidluskomisjonist 90% (Joonis 4). Institutsioonidest teadlikke inimesi oli keskmisest arvukamalt töölkäivate või eesti suhtluskeelega inimeste seas. Tööturuametist kuulnud inimesi oli kõige arvukamalt ka Lääne-Eestis ning kõrgharidusega vastajate seas, Töötukassast kuulnud inimesi Kesk-Eestis ning väikelinnades.

Madalaim oli teadlikkus tööturu institutsioonidest noorimas vanusegrupis, mida saab seletada

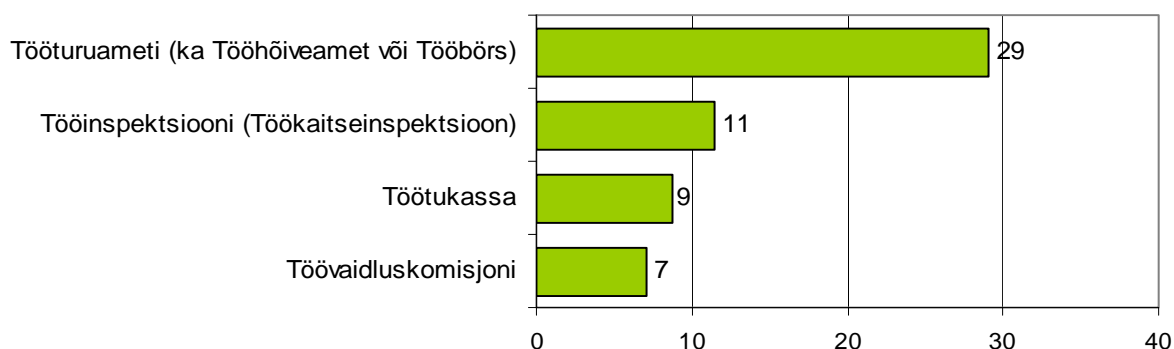
asjaoluga, et 15-19-aastastel seisab tööturule sisenemine valdavalt alles ees, ning seetõttu on ka teadlikkus tööturu valdkonnas toimuvast madal.

Joonis 4 Riigiasutustest kuulnud inimeste suhtarv (% , n=1000 kõik vastajad)

Tööturuametist kuulnud inimestest 29% oli asutusega ka isiklikult suhelnud. Valdavalt olid TTA-ga suhelnud inimesed, kes olid end (kas hetkel või minevikus) töötuna Tööturuametis arvele võtnud (Joonis 5). Ülejäänud asutustega suhelnud inimesi oli mõnevõrra vähem – Tööinspeksiooni puhul 11%, Töötukassa puhul 9% ning Töövaidluskomisjoni puhul 7%. Nii Tööturuameti, Töötukassa kui ka Töövaidluskomisjoni puhul oli asutusega suhelnud inimesi keskmisest arvukamalt Kirde-Eesti elanike seas. Töövaidluskomisjoniga kokku puutunuid oli keskmisest vähem Lõuna-Eestis.

Joonis 5 Riigiasutuste poole isiklikult pöördunud või muul viisil suhelnud inimeste suhtarv (% , n=asutuse nimest teadlikud inimesed)

3 Teadlikkus tööturu institutsioonide funktsioonidest

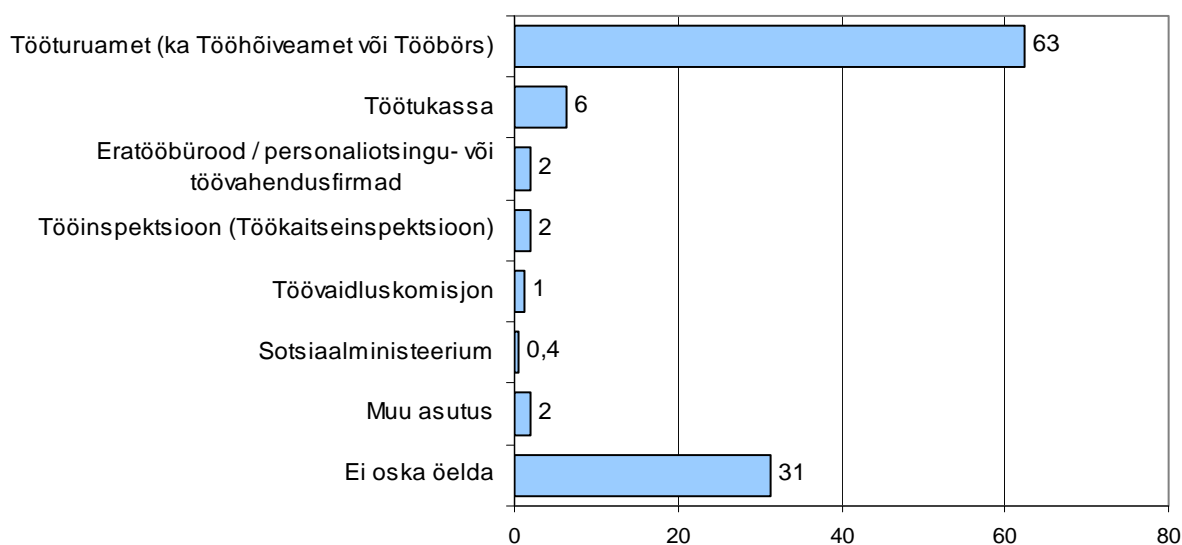
3.1 Tööturuamet

Enamik Eesti 15-74-aastastest elanikest nimetas asutusena, mis abistab töötuks jäänud inimest töö leidmisel, spontaanselt Tööturuametit (63%) (Joonis 6). Inimesi, kes olid teadlikud, et töö leidmisel on abiks Tööturuamet, oli keskmisest arvukamalt naisterahvaste (68%), kõrgharidusega inimeste (73%), Kesk-Eesti elanike (72%) ning nende vastajate seas, kes on (olnud) töötud (68%). Tööturuametit mainisid harvemini 15-19-aastased (46%) ning meesterahvad (56%). Noorte madal teadlikkus on ilmselt tingitud sellest, et valdavalt omandatakse selles vanuses alles haridust, ning seetõttu jäävad ka tööturu teemad noortele

veel kaugeks. Meeste puhul on tõlgendus keerulisem. Kuna Tööturuametist (nime poolest) teadlikke inimesi on meeste ning naiste seas võrdselt, võib olla põhjuseks, miks mehed TTA-d naistest harvemini töö leidmisel abi andva asutusena välja töid, olla asjaolu, et mehed eelistavad töö otsimiseks kasutada teisi kanaleid (kuigi nad on teadlikud, et ka Tööturuamet töökohtade vahendamise tegeleb).

Pea kolmandik vastajaist ei osanud vastusena küsimusele, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel, spontaanselt nimetada mitte ühtegi asutust. Sääraseid vastajaid oli keskmisest enam noorimas vanusegrupis ehk 15-19-aastaste (51%) ning meesterahvaste seas (37%).

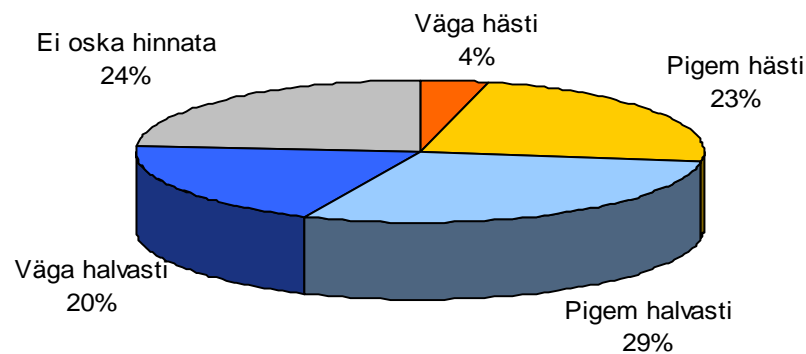
Joonis 6 Teadlikkus sellest, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Enne järgmise küsimuse esitamist kinnitas küsitleja vastajale, et asutuseks, mis abistab töötuks jäänud inimest töö leidmisel, on (tõepoolest) Tööturuamet. Seejärel paluti vastajal hinnata oma informeeritust Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest 4-palli skaalal. Vastuste jagunemine näitab, et heaks peab oma informeeritust TTA poolt pakutavatest teenustest vaid 27% Eesti 15-74-aastastest elanikest (Joonis 7). Pigem halvaks hindas oma informeeritust 29% ning väga halvaks 20%, ligi neljandik vastajaist ei osanud oma informeerituse tasemele hinnangut anda.

Inimesi, kes hindavad oma informeeritust Tööturuameti teenustest pigem/väga halvaks, on keskmisest arvukamalt alla 30-aastaste seas (61%). Kuna noorte seas on Tööturuameti teenuste kasutajaid (ning tööturule sisenenuid) keskmisest vähem, on madal teadlikkus ilmselt tingitud Tööturuametiga kokkupuute puudumisest.

Joonis 7 Elanike hinnangud oma informeeritusele Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest (% , n=1000 kõik vastajad)

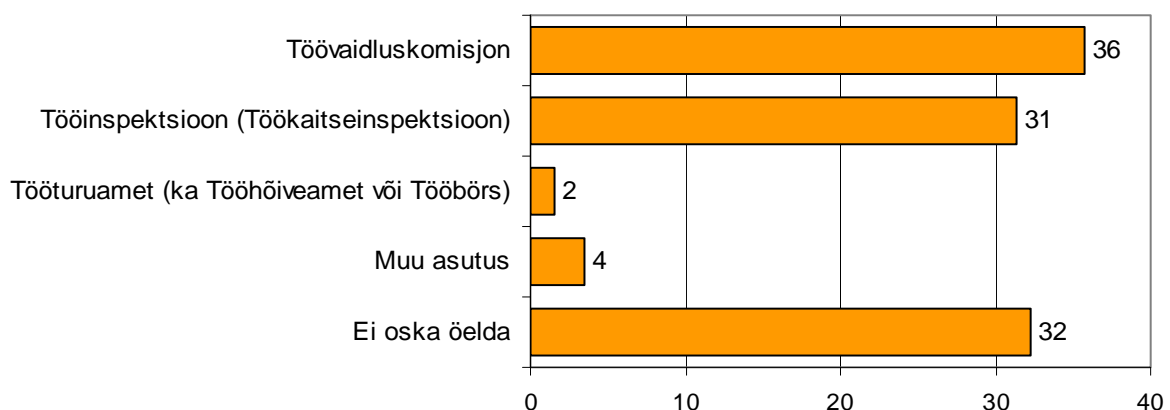

3.2 Tööinspeksioon

Asutuseks, mis aitab töötajat juhul, kui tal esineb kahtlusi tööandja käitumise seaduslikkuse suhtes on Tööinspeksioon (tinglikult võib selleks asutuseks liigitada ka Töövaidluskomisjoni). Spontaanselt nimetas asutusena, kuhu töötaja peaks eelpool kirjeldatud probleemiga pöörduma, Tööinspeksiooni (ka Töökaitseinspeksiooni) 31% ning Töövaidluskomisjoni 36% respondentidest (Joonis 8). Vastajaid, kes nimetasid spontaanselt Tööinspeksiooni, oli arvukamalt 20-29-aastaste (43%) ning 40-49-aastaste seas (39%). Töövaidluskomisjoni mainisid sagedamini taas 40-49-aastased (43%), kuid ka pealinlased (44%) ning kõrgharidusega inimesed (49%).

Muude asutustena, mis töötajat aitavad, nimetati eelkõige kohust, juriste ning ametiühinguid. Ligi kolmandik vastajaist ei osanud spontaanselt mitte ühtegi asutust nimetada. Sääraseid vastajaid oli keskmisest enam noorimas ning vanimas vanuserühmas (vastavalt 53% ja 41%), Kirde-Eesti elanike (41%) ning venekeelsete inimeste seas (44%) (viimased kaks kategooriat kattuvad suurel määral).

Joonis 8 Milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

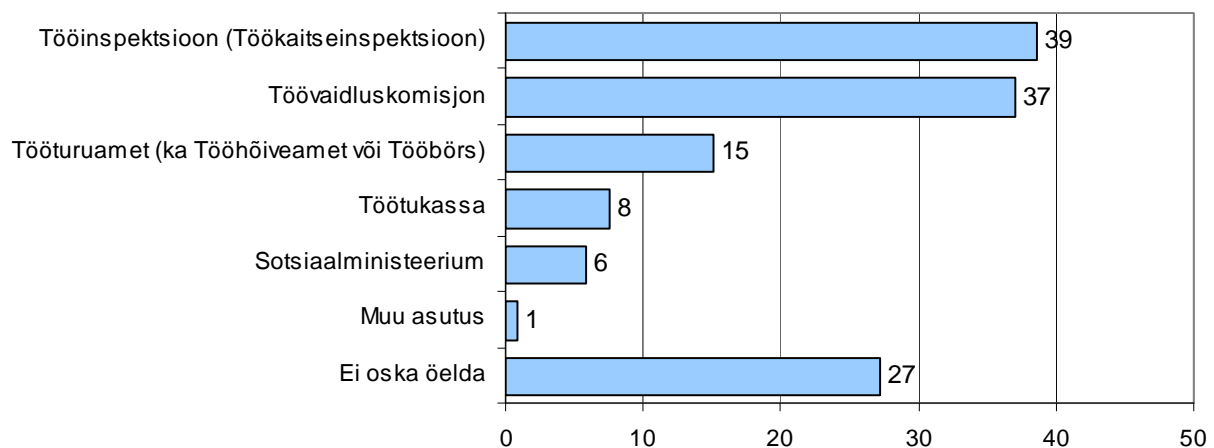

Abistamiseks vastamisel, nimetati respondentidele, kes spontaanselt mitte ühtegi asutust nimetada ei osanud (või siis nimetasid asutuse, mille puhul polnud tegemist riikliku tööturu institutsiooniga), viis asutust: Tööturuamet, Töötukassa, Tööinspeksioon, Töövaidluskomisjon ning Sotsiaalministeerium – ning paluti valida, millise asutuse poole peaks töötaja pöörduma kahtluse korral, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud. Nüüd nimetati Tööinspeksiooni ning Töövaidluskomisjoni pea võrdselt sageli –

Tööinspeksiooni nimetas 39% ning Töövaidluskomisjoni 37% vastajaist (Joonis 9). Siiski ei osanud 27% respondentidest taas hinnangut anda (koguvalimist moodustab see 10%). Sagedamini ei osanud hinnangut anda mitte-töötavad inimesed.

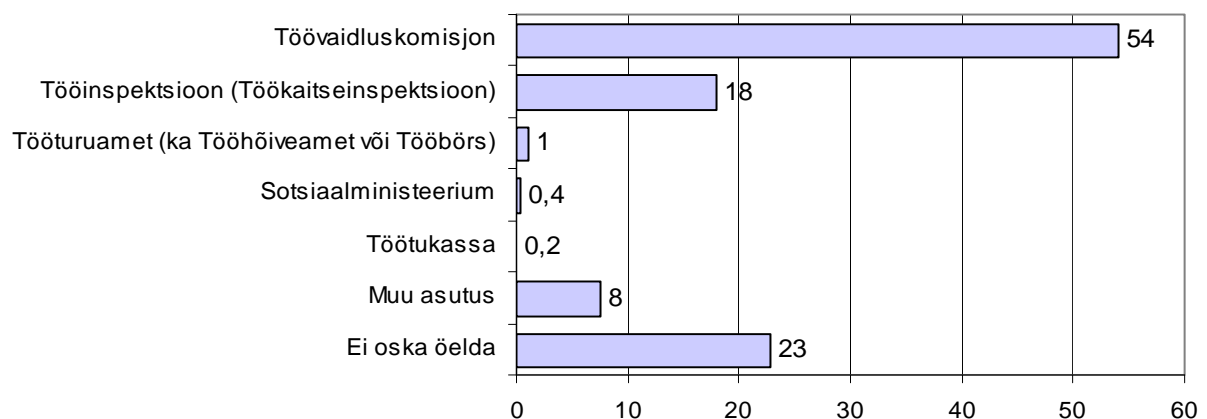
Ka aidatud vastuse (vastusevariandid loeti vastajale ette) puhul oli teadlikkus sellest, et töötaja peaks kahtluse korral tööandja käitumise seaduslikkuse osas pöörduma Tööinspeksiooni poole, kõrgem 20-29-aastaste seas (56%). Töövaidluskomisjoni nimetasid sagedamini kõrgharidusega inimesed (53%) ning Kesk-Eesti vastajad (55%).

Joonis 9 Milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud, aidatud vastus (% , n=357, vastajad, kes ei nimetanud spontaanselt ühtegi riiklikku tööturu institutsiooni)

Enam kui pooled Eesti 15-74-aastastest elanikest olid teadlikud, et juhul, kui töötaja ning tööandja vahel on tekkinud vaidlus, peaks töötaja pöörduma Töövaidluskomisjoni poole. 18% nimetas Tööinspeksiooni (Joonis 10). Teadlikkus sellest, et abi saab Töövaidluskomisjonist, oli suurem kõrgharidusega inimeste seas (69%). Muude asutustena, mis töötaja ning tööandja vaheliste vaidluste lahendamise tegelevad, nimetati eelkõige ametiühingut ning kohust. Mitte ühegi asutusega ei osanud töövaidluste lahendamist seostada 23% eestimaalastest – sagedamini 15-19-aastased (43%), Kirde-Eesti elanikud (31%) ning venekeelsed vastajad (31%).

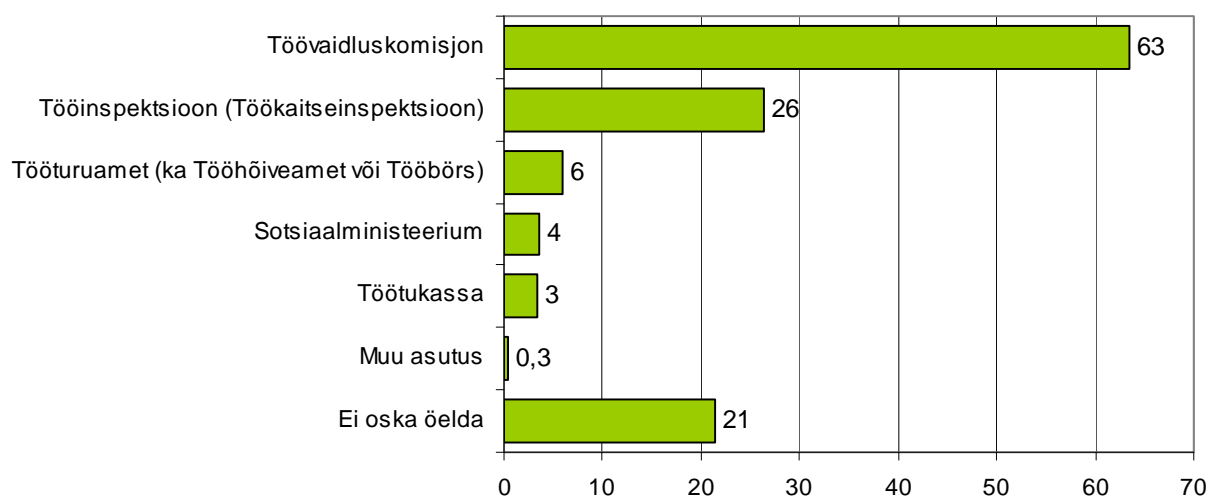
Joonis 10 Millise asutuse poole peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Vastajatest, kes spontaanselt mitte ühegi riikliku asutuse nime nimetada ei osanud, nimetas 63% vastusevariantide ettelugemise järel Töövaidluskomisjoni, 26% aga Tööinspeksiooni (Joonis 11). Aidatud küsimuse puhul nimetasid Tööinspeksiooni sagedamini 15-19-aastased ning Lääne-Eesti elanikud.

Vastajad, kes ka aidatult vastust ei osanud anda, moodustasid koguvalemist 7%.

Joonis 11 Millise asutuse poole peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus, aidatud vastus (% , n=304 vastajad, kes ei nimetanud spontaanselt ühtegi riiklikku tööturu institutsiooni)

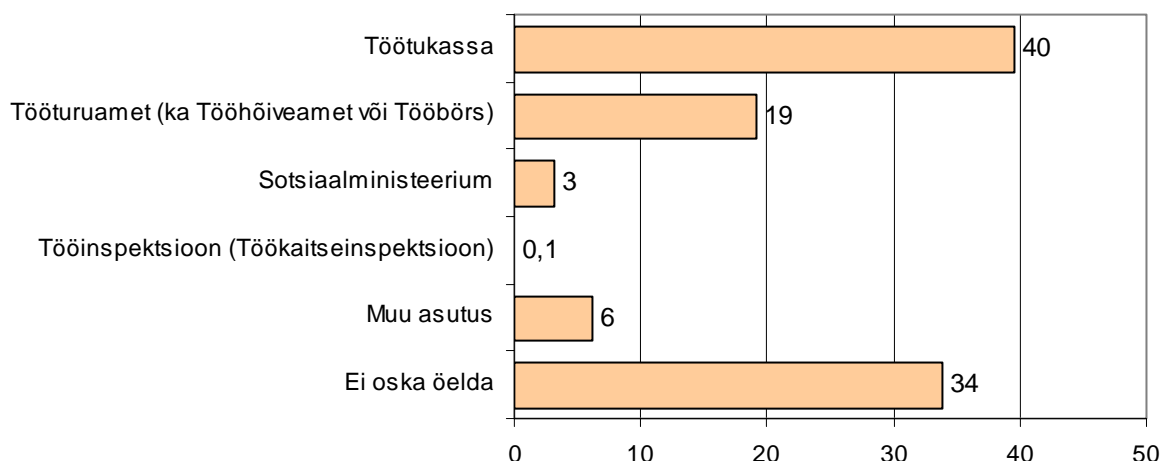

4 Toetused töötutele

Toetuste, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis, maksmisega töötutele tegeleb Eestis kuni 1. maini 2009 Tööturuamet. Spontaanselt seostas Tööturuametit selle eesmärgiga 19%, Töötukassat 40% eestimaalastest (Joonis 12). Teadlikkus oli kõrgeim Kirde-Eesti elanike (33%) ning mitte-eestlaste seas (38%) (need kategooriad suurel määral kattuvad). Töötukassat nimetasid vastava asutusena sagedamini kõrgharidusega inimesed (52%) ning eestikeelsed vastajad (45%).

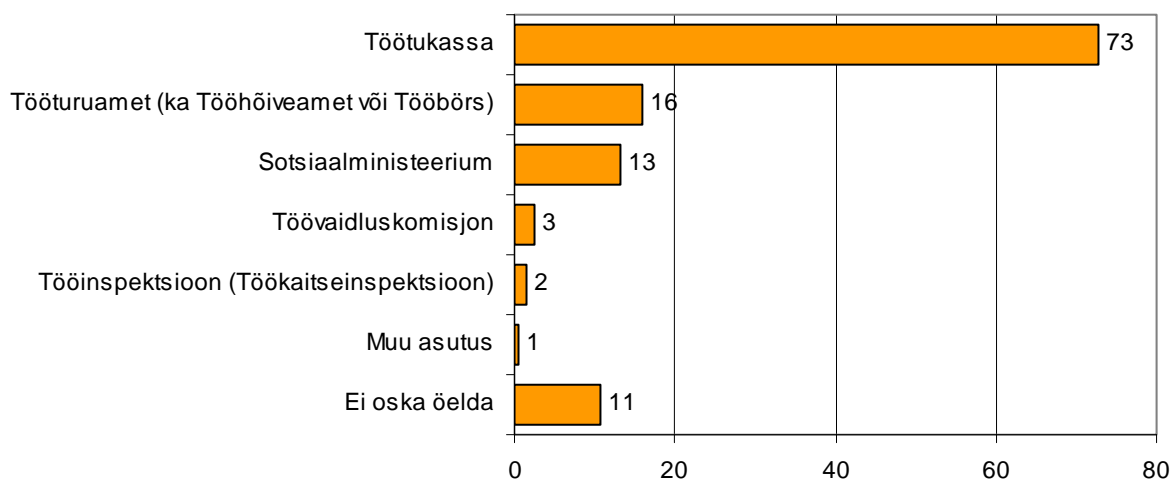
Vähesed nimetasid töötutele toetusi maksva asutusena ka Sotsiaalministeeriumi või Tööinspeksiooni. Muude asutustena toodi välja ka näiteks omavalitsusi, pensioniametit, sotsiaalkindlustusametit ning sotsiaal-ametit. Spontaanselt ei osanud vastust anda 34% respondentidest. Respondente, kes ei osanud nimetada mitte ühtegi asutust, oli keskmisest enam noorimas ning vanimas vanuserühmas.

Joonis 12 Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Aidatult teadis 16% vastajaist (kes eelnevalt ei nimetanud töötutele toetusi maksva asutusena ühtegi riiklikku institutsiooni), et töötutele makstakse toetusi Tööturuametist (Joonis 13). Töötukassat nimetas 73%. Taas nimetasid Töötukassat sagedamini eestikeelsed vastajad, kuid ka Lõuna-Eesti elanikud. Hinnangut ei osanud sagedamini anda Kirde-Eesti (ning venekeelsed) elanikud.

Joonis 13 Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis, aidatud vastus (% , n=399 vastajad, kes ei nimetanud spontaanselt ühtegi riiklikku tööturu institutsiooni)

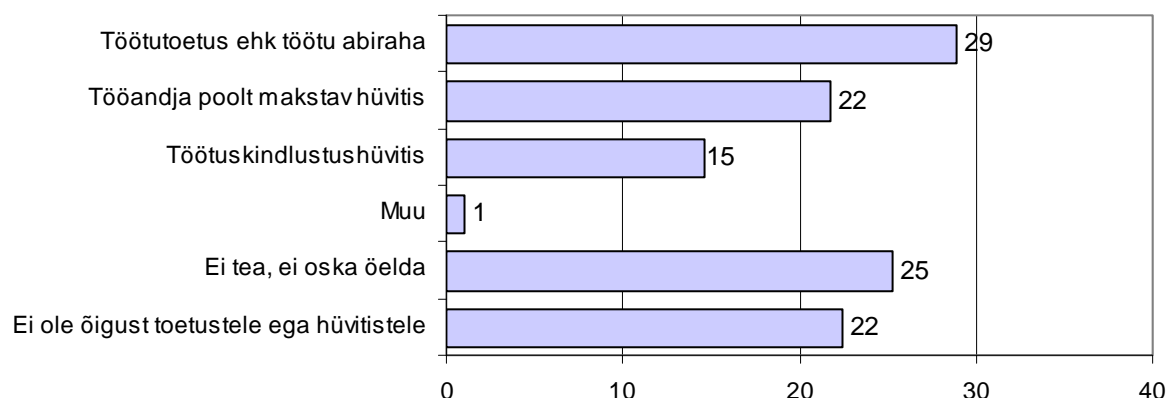

Toetusena, mida on õigus saada omal soovil töölt lahkuval töötajal, nimetas 29% eestimaalastest töötutoetust (töötasu abiraha), 22% tööandja poolt makstavat hüvitist, 15% töötuskindlustushüvitist ning 1% muid toetusi või hüvitisi (Joonis 14). Respondentidest 22% ütles, et omal soovil töölt lahkuval inimesel polegi õigust hüvitistele ega toetustele (siia gruppi liigitati ka need vastajad, kes ütlesid, et töötaja peab kätte saama ainult lõpparve või lisaks ka hüvitise kasutamata puhkusepäevade eest). Küsimusele ei osanud vastust anda (st. mitte ühtegi toetust ei osanud nimetada) neljandik vastajaist.

Sellest, et töölt omal soovil lahkuval inimesel (kes registreerib end töötuna TTA-s) on õigus töötutoetusele, olid paremini informeeritud nooremad inimesed. Samas arvasid nooremad sagedamini ka seda, et omal soovil töölt lahkujal on õigus saada töötuskindlustushüvitist.

Tööandja poolt makstavat hüvitist nimetasid sagedamini Lääne-Eesti elanikud. Vastajaid, kes ei osanud nimetada mitte ühtegi toetust/hüvitist, oli keskmiselt arvukamalt mitte-töötavate inimeste seas.

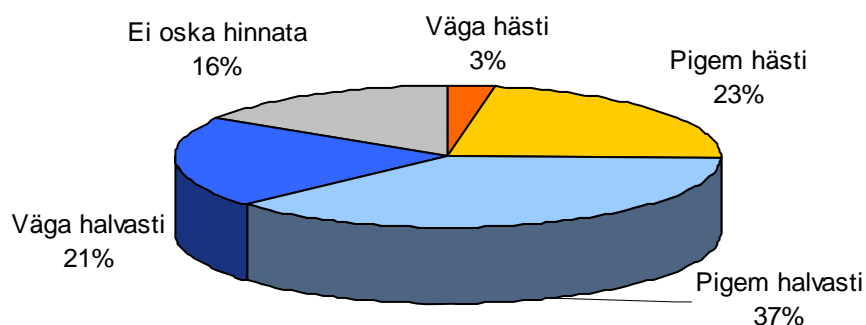
Joonis 14 Milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada omal soovil töölt lahkuval töötajal, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Töötutele makstavatest toetustest ning nende saamise tingimustest peetakse end valdavalt halvasti informeerituks. Väga heaks pidas oma informeeritust 3%, pigem heaks 23%, pigem halvaks 37% ning väga halvaks 21% respondentidest (Joonis 15). Vastajaist 16% ei osanud oma informeeritusele selles vallas hinnangut anda.

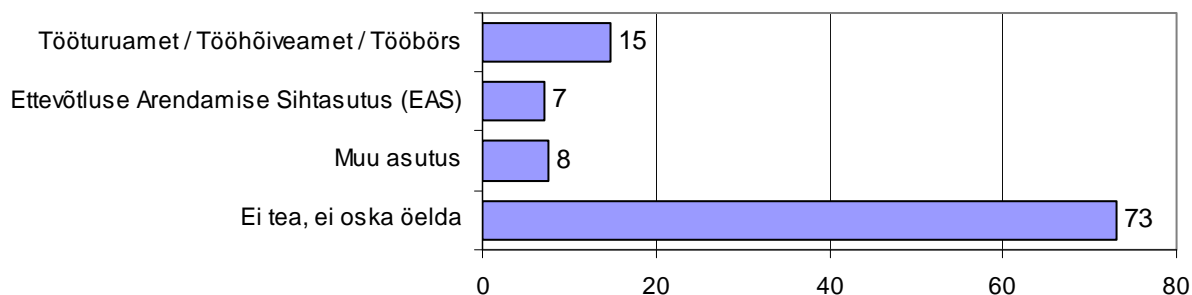
Oma informeeritust hindasid sagedamini madalalt alla 30-aastased inimesed, kellest 67% pidas oma informeeritust pigem/väga halvaks; ning Lõuna-Eesti elanikud. Keskmisest sagedamini hindasid oma informeeritust heaks kõrgharidusega inimesed ning Lääne-Eesti elanikud.

Joonis 15 Elanike hinnangud oma informeeritusele töötutele makstavatest toetustest ja nende saamise tingimustest (% , n=1000 kõik vastajad)

Eestimaalastest 15% oli teadlik, et ettevõtluse alustamiseks on töötul võimalik toetust taotleda Tööturuametist (Joonis 16). Vastajaist 7% nimetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutust (mis pakub toetusi tegutsevatele ettevõtetele). Paremini olid antud küsimuses informeeritud kõrgharidusega inimesed, halvemini mitte-estlased. Muid asutusi, millest on töötutel võimalik ettevõtluse alustamiseks toetust taotleda, nimetas 8% vastajaist (nt. Euroopa Liit (fondid), kohalik omavalitsus, pank); mitte ühtegi asutust ei osanud nimetada pea ¾ eestimaalastest.

Joonis 16 Millistest asutustest on töötul võimalik taotleda toetust ettevõtluse alustamiseks, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

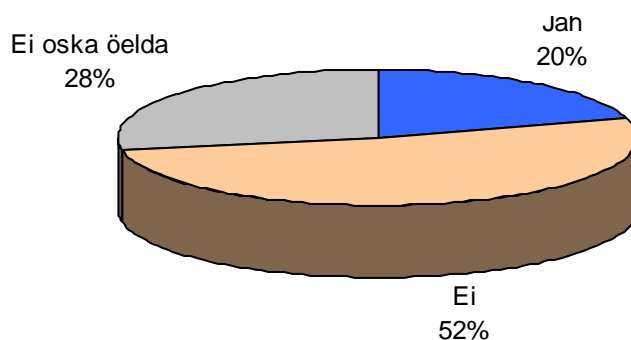
5 Teadlikkus tasuta koolitustest

Sellest, et Tööturuamet pakub töötutele tasuta koolitusi, oli teadlik 95% eestimaalastest. Madalaim oli teadlikkus noorimas vanuserühmas, keskmisest kõrgem aga 30-49-aastaste, Kesk-Eesti elanike ning naisterahvaste seas. Töötutele suunatud tasuta eesti keele koolitustest oli teadlik 79% mitte-eestlastest.

6 Töövahendus

Sellest, et eratöübüroo ei tohi võtta töötajalt töövahenduse eest tasu, on teadlik 52% eestimaalastest (Joonis 17). Enam kui neljandik ei osanud teema kohta arvamust avaldada, viiendik arvas, et eratöübüroo jaoks on tasu võtmine töötajalt lubatud. Inimesi, kes arvasid, et eratöübüroo jaoks on lubatud töötajalt töövahenduse eest tasu võtta, oli kõige arvukamalt 30-39-aastaste seas (29%).

Joonis 17 Kas eratöübüroo võib võtta töövahenduse eest töötajalt tasu (% , n=1000 kõik vastajad)

6.1 Töövahendus välismaale

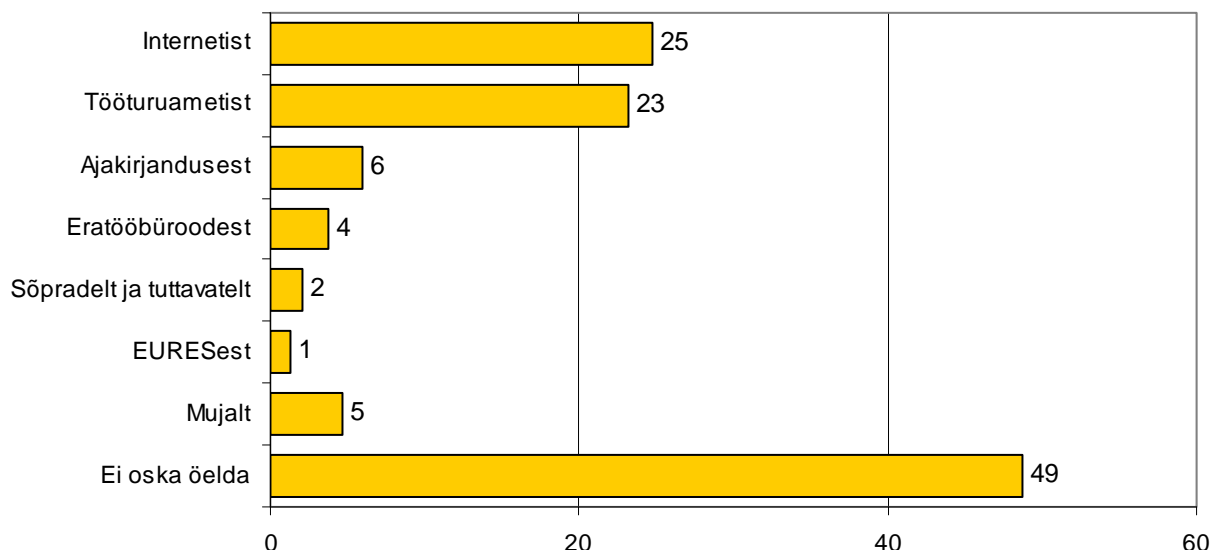
Allikatest, millest on võimalik saada infot välismaal töötamise kohta, nimetati kõige sagedamini internetiallikaid (nt. CV-online) (25%) (Joonis 18). Sagedamini mainisid internetiallikaid alla 30-aastased inimesed. Kuna noorte seas on interneti kasutajaid arvukamalt kui eakamate inimeste seas, on selline tulemus igati ootuspärane.

Tööturuametit nimetas 23%, ajakirjandust 6%, eratöübüroosid 4% eestimaalastest. Sõpradelt-tuttavatelt hangiks teavet välismaal töötamise kohta 2% küsitletutest.

Töövahendusega Euroopas tegelevat organisatsiooni EURES nimetas spontaanselt 1% küsitletutest.

Ligi pooled respondentidest ei osanud nimetada ühtegi allikat. Sagedamini ei osanud ühtegi allikat nimetada 60-aastased ning eakamad respondendid, Põhja-Eesti elanikud, maal elavad inimesed ning mitte-estlased.

Joonis 18 Allikad, millest on vastajate hinnangul võimalik saada infot välismaal töötamise kohta, spontaanne vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Järgnevalt paluti vastajail öelda, kuidas saab töötajat aidata EURES. Respondentidest 6% oli teadlik, et EURES tegeleb töövahendusega Euroopasse/välismaale. Lihtsalt töövahendust mainis 2%. EURESE missiooniks peeti ka ettevõtlusega alustamiseks abi andmist, toetuste maksmist ja rahalise abi andmist ning koolituste/konsultatsioonide pakkumist. Vastajaist 89% ei osanud nimetada ühtegi tegevust, millega EURES töötajat aitab. Kõige paremini olid EURES-e tegevusest informeeritud 20-29-aastased.

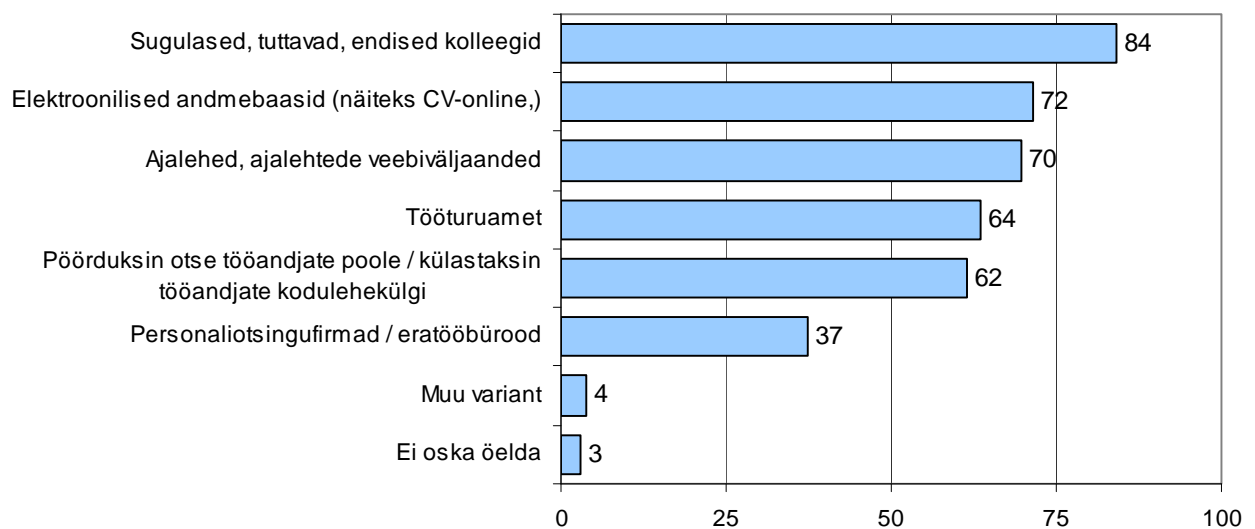
6.2 Eelistatud infokanalid

Vastajaid, kes eelistasid tööpakkumiste kohta teabe saamiseks Tööturuameti abi kasutada, oli keskmisest enam 30-39-aastaste seas (72% pöördus tööpakkumiste kohta teabe saamiseks TTA poole), vähem aga 15-19-aastaste seas (53% otsiks teavet uute tööpakkumiste kohta TTA-st). Seda, et noored töötud eelistavad tööd otsida muudest kanalitest peale Tööturuameti, kinnitavad ka Tööjõu-uuringu tulemused. Vaadates vastuste jagunemist vanusegrupiti, näeme, et kui 30-aastaste ning eakamate inimeste jaoks on selgelt kõige sagedamini eelistatud teabeallikaks sugulased, tuttavad ning endised kolleegid, siis alla 30-aastaste vastajad nimetasid pea võrdselt sageli sugulasi/tuttavaid/endisi kolleege ning elektroonilisi andmebaase. Tõenäoliselt puudub noortel sageli sobiva töökoha leidmiseks vajalik sotsiaalne võrgustik (nt. ametialased kontaktid, kuna töökogemus puudub või on napp) ning seetõttu püütakse töökoha leidmiseks kasutada ka muid kanaleid.

Vaadates 15-29-aastaste respondentide vastuste jagunemist, võib nentida, et Tööturuametisse pöördumisele eelistatakse sagedamini ka otse tööandjate poole pöördumist ning töökuulutustega tutvumist ajalehtede vahendusel. Tööturuameti poole pöördumisega võrreldes oli harvemini eelistatud ainult personaliotsingufirmade ning eratööbüroode poole pöördumine.

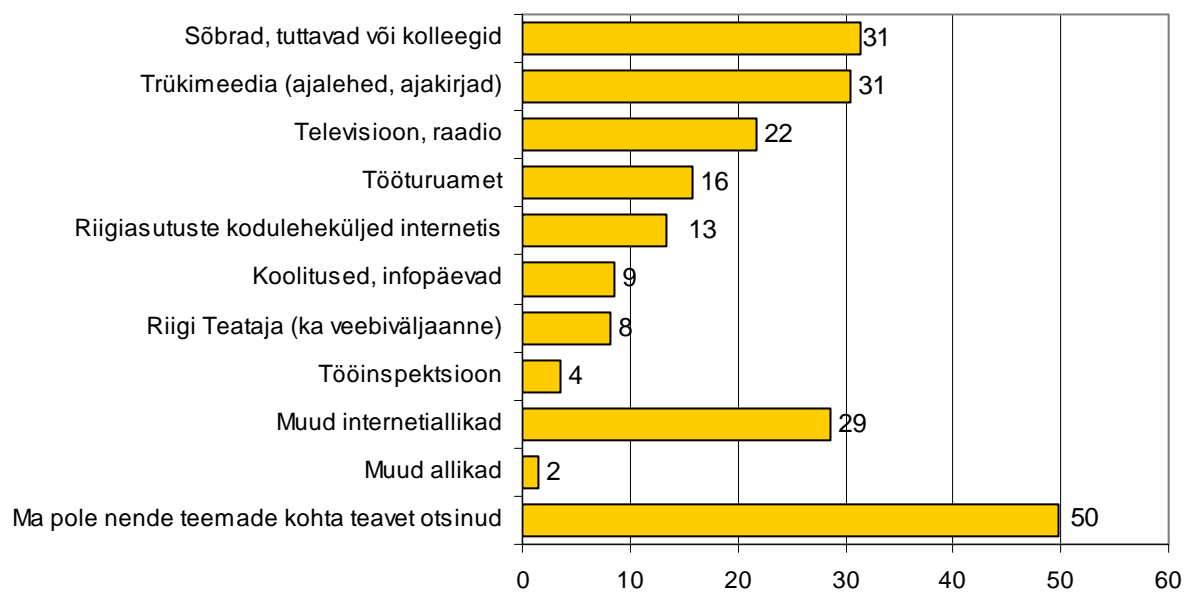
Tööturuametit töid keskmisest sagedamini esile Kesk-Eestis või maapiirkonnas (külad) elanikud, keskmisest harvemini aga pealinlased. Elektrooniliste andmebaaside potentsiaalseid kasutajaid oli keskmisest arvukamalt kõrgharidusega inimeste, pealinlaste ning töölkäivate inimeste seas, keskmisest vähem nimetasid elektroonilisi andmebaase venekeelsed inimesed. Lõuna-Eesti vastajad ütlesid teiste piirkondade elanikega võrreldes sagedamini, et pöördusid tööpakkumiste kohta info saamiseks otse tööandjate poole.

Joonis 19 Allikad, millest otsiks teavet tööpakkumiste kohta, aidatud vastus (% , n=1000 kõik vastajad)

Allikatena, millest ollakse otsinud teavet töötamist ja töötute abistamist puudutavate küsimuste kohta, nimetati taas sagedamini sõpru, tuttavaid ning kolleege (31%), kuid sama tihti mainiti ka trükimeediat (Joonis 20). Ka muud meediakanalid leidsid sageli mainimist: televisioonist või raadiost on teavet otsinud 22%. Tööturuameti poole on töötamist ja töötute abistamist puudutavates küsimustes pöördunud 16% eestimaalastest.

Tööturuameti poole pöördunud inimesi on keskmisest arvukamalt 50-59-aastaste, Kirde-Eesti elanike ning mitte-eestlaste seas, keskmisest vähem aga Tallinnas ning Põhja-Eestis. Tulemuste võrdlus vanuserühmiti näitab, et 20-29-aastaste jaoks on kõige eelistatumateks teabekanaliteks internetiallikad, 30-49-aastased nimetasid aga võrdselt sageli nii internetiallikaid kui ka sõpru/tuttavaid/kolleege ning trükimeediat. 50-59-aastaste inimeste seas on internetiallikate kasutajate osatähtsus mõnevõrra väiksem, kõige levinum on antud vanusegrupis teabe otsimine trükimeediast või sõprade/tuttavate/kolleegide käest.

Joonis 20 Allikad, millest on otsinud teavet töötamist ja töötute abistamist puudutavate küsimuste kohta, aidatud vastus (% , n= 1000 kõik vastajad)

KOKKUVÕTE

- 2009. aasta aprillikuus viis Turu-Uuringute AS Sotsiaalministeeriumi tellimusel läbi telefoniküsitluse tööturгу puudutavatel teemadel. Kokku küsitleti tuhandet eestimaalast vanuses 15-74.
- Uuringu tulemuste järgi moodustavad tööga hõivatud inimesed 64% kõigist tööealistest inimestest. Hetkel/elu jooksul oli töötu olnud 34% eestimaalastest, kellest omakorda 68% registreeris end sel perioodil töötuna ka Tööturuametis. Sagedamini jätsid end Tööturuametis registreerimata noored töötud (alla 30-aastased).
- Riiklikest tööturu institutsioonidest ollakse valdavalt kuulnud, kuid isiklikku kokkupuudet omavad vähesed. Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest peab end hästi informeerituks 27% ning halvasti informeerituks 49% elanikest. Teadlikkus Tööturuameti, Tööinspektsiooni, Töövaidluskomisjoni ning Töötukassa tegevusest on madalaim noorimas vanuserühmas; mitmete institutsioonide puhul on teadlikkus vähene ka vanimas vanuserühmas ning mitte-eestlaste seas.
- Teadlikkus sellest, milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada omal soovil töölt lahkuval töötajal, on pigem madal. Respondentidest 15% arvas, et omal soovil töölt lahkuval töötajal on õigus töötuskindlustushüvitisele, kuid tegelikkuses on töötajal õigus sellele ainult siis, kui omal soovil lahkumisavalduse esitamise põhjus on tööandja poolne lepingutingimuste rikkumine. Samuti pole omal soovil töölt lahkuval töötajal õigust tööandja poolt makstavale hüvitisele, kuid 22% respondentidest arvas vastupidist (võimalik, et siinkohal pidasid mõningad vastajad silmas ka kasutamata puhkusepäevade hüvitamist). Sellest, et omal soovil töölt lahkuval töötajal on õigus saada töötutoetust ehk töötü abiraha, oli teadlik vaid 29% vastajaist. Ka elanikud ise hindavad oma informeeritust töötutele makstavatest toetustest ja nende saamise tingimustest sagedamini halvaks kui heaks. Halvaks peavad oma informeeritust sagedamini noored.
- Teadlikkus sellest, millistest asutustest on töötul võimalik ettevõtluse alustamiseks toetust taotleda, on üpris madal -15% oli teadlik, et seda saab teha Tööturuametist, 7% nimetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutust. Madalaim oli informeeritus mitte-eestlaste seas.
- Sellest, et Tööturuamet pakub töötutele tasuta (eesti keele) koolitusi, oldi valdavalt teadlikud.
- Sellest, et eratööbüroo ei tohi võtta töötajalt töövahenduse eest tasu, on teadlik 52% eestimaalastest. Madalaim on teadlikkus 30-39-aastaste seas.
- Allikadena, millest saab teavet välismaal töötamise kohta, nimetati kõige sagedamini internetiallikaid ning Tööturuametit. EURES-t nimetas spontaanselt vaid 1% respondentidest. Sellest, et EURES tegeleb töövahendusega Euroopasse/välismaale, oli teadlik 6% vastajatest. 2% nimetas EURES-e tegevusvaldkonnana lihtsalt töövahendust. Respondentidest 89% ei osanud EURES-t seostada mitte ühegi konkreetse tegevusega. EURES-e tegevusega olid kõige paremini kursis 20-29-aastased.

- Allikatena, mida kasutatakse/kasutaks tööpakkumiste kohta teabe saamiseks, nimetati kõige sagedamini sugulasi/tuttavaid/endisi kolleege (84%), elektroonilisi andmebaase (72%) ning ajalehti/veebiväljaandeid (70%). Tööturuametisse pöörduks tööpakkumistega tutvumiseks 64% eestimaalastest, otse tööandja poole pöörduks 62%. Personaliotsingufirmade või eratööbüroode abi kasutaks 37% elanikest.
- Ka töötamist ning töötute abistamist puudutavates küsimustes eelistatakse kõige sagedamini pöörduda just sõprade/tuttavate/kolleegide poole, kuid sama sageli nimetati kasutatava teabekanalina ka trükimeediat. Tööturuametisse pöörduks nendes küsimustes 16% elanikest. Inimesi, kes oleksid valmis Tööturuameti poole antud küsimuses pöörduma, oli keskmisest arvukamalt 50-59-aastaste ning mitte-eestlaste seas.
- Kokkuvõttena võib öelda, et elanike informeerituse osas riiklikest tööturu institutsioonidest, töötutoetustest ja –hüvitistest ning tööturuteenustest on puudujääke. Kuna teadlikkus TTA-st ning valmidus selle asutuse poole pöörduda on madalaim noorte seas, võib just nimelt noori pidada erilist tähelepanu vajavaks sihtrühmaks. Samuti on muret tekitav mitte-eestlaste madalam teadlikkus nii tööturu institutsioonidest kui ka antud rühma madalamad hinnangud oma informeeritusele töötutele makstavate toetuste ja nende saamise tingimuste osas.

Lisa 1 Avatud vastused originaalkujul

Küsimus 10. Kas te teate, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel?

Abistav kassa
Ametiühingusse
Kirik
Linna sotsiaalasutus
Mingid moodustatud omavalitsuste juures
Omavalitsus
Omavalitsused
Online
Sotsiaalamet (x2)
Sotsiaalosakond
Valdade sotsametnikud võiksid sellega tegelda
Vallad-sotsnõunik
Vallamaja
Vallavalitsus
Vallavalitsuse juures
Vallavalitsused

Küsimus 12. Kas olete teadlik, milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud? Muu asutus, milline?

Ametiühing (x3)
Aukohus
AÜ (x5)
Inspeksioon
Jurist (x2)
Juristid (x2)
Kohtu poole
Kohtud
Kohtusse (x4)
Kohus (x2)
Kohus ja riiklik lepitaja
Läänemaa päästeteenistus
Maksuamet
Mingi vaidlusasi
Politsei (x2)
Tarbijakaitse
Tarbijakaitse
Tööõigusamet
Tööõigusbüroo
Õigusabi
Õigusbüroo
Õigusnõuandla

Küsimus 13. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas sellise kahtluse korral peaks töötaja pöörduma... Muu asutus, milline?

AÜ
Pensioniametisse
Valla omavalitsus

Küsimus 14. Kas oskate öelda, kuhu peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus? Muu asutus, milline?

Ametiühing (x4)
Ametiühingu poole
Ametiühingu, usaldusisik
Ametiühingud
Ametiühingusse (x3)
AÜ-st
AÜ (x6)
AÜ kui ollakse liige
Inimõiguste organisatsioon
Jurist (x2)
Juristi juurde
Juristi poole
kohalik vald, ametiühing
Kohtusse (x21)
Kohus (x23)
Kohus, ametiühingud
Komisjoni
Linnavalitsusse
Prokuratuur
Tarbijakaitse
Töökohtusse

Küsimus 15. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötaja ja tööandja vaheliste vaidluste lahendamise tegeleb... Muu asutus, milline?

Ametiühingud

Küsimus 17. Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu tööturutoetus ning töötuskindlustushüvitis? Muu asutus, milline?

AÜ (x2)
Endine tööandja
Firma maksab
Haigekassa
Kohalik vald
Linn
Linnavalitsus
Oma tööandja
Omavalitsused
Omavalitsuste sots osakond
Pensionamet (x5)
Rahandusministeerium
Riik (x6)
Riik maksab
Sotsamet
Sotsiaalabi

Sotsiaalabi amet
Sotsiaal amet (x12)
Sotsiaalkindlustus
Sotsiaalkindlustusamet
Sotsiaalkindlustusest
Sotsiaal osakond (x7)
Sotskindlustusamet
Sotsosakond
Töökoht
Töötukindlustus
Töötuskindlustus, riik ja tööandjad
Töötuskindlustusamet
Töötute sotsiaal
Vald maksab
Vald või elukoht kus elatakse
Vallad
Vallavalitsus
Viimane töökoht

Küsimus 18. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötule maksab toetusi...

Muu asutus, milline?

Vald
Vallavalitsus

Küsimus 19. Milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada töötajal, kes lahkub töölt omal soovil? Muu toetus, milline?

Korterikompensatsioon
Oleneb kui kaua töötanud, siis saab toetust
Sealt, kus rohkem saab
Sots. keskus
Sotsiaalkassa
Töötukassa
Töötukassa raha
Tööturuametist
Tööturuamet maksab

vastavalt lepingule

Küsimus 22. Kas teate, millistest asutustest on töötul võimalik taotleda toetust ettevõtluse alustamiseks? Muu asutus, milline?

EL
Ettevõtlusamet
Ettevõtluse fond
Eur. liidu fondidest taotluse alusel
Eurofondid
Euroliidu fondidest
Euroopa Liidult
Euroopa Liit
Eurorahadega aidatakse, aga asutust ei tea
Inkubaator sel teemal Narvas
Kohalik omavalitsus (x2)

Liivalaia tänavas, aga nimi ei tule meelde
Linnavalitsus (x5)
Linnavalitsuselt
Linnavalitsusest
Läänemaa ettevõtluskeskus
Maakonna valitsus
Maakonna vastavad MTÜd
Maakonnakeskusest KOVst kui on projekt kirjutatud
Majandusministeerium
Mingi panga laen ettevõtmise alustamiseks
Noortekeskused
Omavalitsused (x3)
Pangad (x2)
Pangas
Pangast (x14)
Pangast, Euroopa fondist
Pank (x5)
PRIA (x6)
PRIA toetused
PRIA, pangad, omavalitsused
Projektide kaudu
Sotsiaalabi
Sotsiaalministeerium (x2)
Tallinna linn
Tallinna Linnavalitsuse ettevõtluse arendamise osakond
Tallinna linnavalitsusest (x3)
Töötukassa (x4)
Võib-olla riik
Ärinõuandlast

Küsimus 23. Kas Te teate, kust saab infot välismaal töötamise kohta? Muu koht, milline?

EAS
Euroopa komisjoni Eesti osakond
Linnaosavalitsus
Linnavalitsus, seal on jurist kes nõustab
Messilt
Noorte vabatahtlikud organisatsioonid
Saatkond
Saatkondadest
Saatkonnast
Sots osakond
Sotsiaalkindlustusamet
Sotsiaalministeerium (x2)
Tallinnast
Tudengistipendiumi programmidest
Tööinspeksioon
Töötukassa
Välisministeerium (x5)
Välisministeeriumi kodulehelt

Välisministeeriumist
Välisministeeriumist ja konsulaatidest
Ülikoolist

Küsimus 24. Kas Te oskate öelda, kuidas saab tööotsijat aidata EURES?

Aitab oma firmat alustada
Aitab tööd leida Euroopas
Aitab uute ettevõtete loomisega
Annab mingit rahalist abi, aga suurte raskustega
Arvuti teel saab tööle
CV tuleb sinna saata
Ei ole kuulnud (x8)
Ei oska vastata
Ei oska öelda (x186)
Ei oska, vaataksin internetist
Ei tea (x549)
Ei tea mis see on
Ei tea sellest midagi
Ei tea vastata, aga portaalid üleval mida pakutakse
Ei tea, ei huvita
EL saab otsida tööd läbi interneti
EL töökohad
EL töökuulutused
EL töövahendus
Euroliidus töö otsimine
Euroliidus tööotsimine, kuid täpselt ei tea
Euroopa liidu vakantsed töökohad
Euroopa sotsiaalamet
Euroopa tööpakkumised
Euroopa töövahendus (x2)
Euroopa töövaidluskomisjon
Euroopas tööleidmisega
Eurorahadest koolitused
Firma, milline aitab otsida välismaal tööd
Info töö leidmiseks
Informeerib milliseid töökohti vajatakse ja kus vajatakse
Internet
Isetegemise korral aitavad
Konsultatsioonid-nõuanded
Konsultatsioonid, kuidas toime tulla
Koolitused
Kui on äriplaan, siis saab rahalist abi
Kui sinna pöörduda, võidakse pakkuda informatsiooni välismaal töötamise kohta
Kutsekoolitused
Kuulutuste järgi ja tööbüroos käies
Kuulutustest
Leiab ja pakub töökohti
Leida tööd välismaal
Madalamaprotsendilist krediiti (kui pangad)
Maksis mingeid toetusi

Midagi EL-ga
Midagi töökohtadega
Mingi töövõimalused välismaale
Neil on omal probleeme
Noorte vahendamine välismaale tööle
Nõustab inimesi töö otsimisel
Nõustab välismaal töötamist
Nõustada tööotsijat
Oma andmed anda ja leiavad töökoha
Oma firma loomisel toetus
Oma pakkumistega töötamisel
Oma seadusandlus ja reeglid Euroopa Liidus töötamise kohta
Pakub tööd
Pakub tööd inimestele
Pakub tööd kõrgspetsialistidele ainult
Pakub töökohti Euroopas
Pakub töökohti ja jagab infot eeskirjade kohta, mis erinevates riikides kehtivad
Pakub välismaale töökohti
Projekti olemasolu korral võib maksta toetusraha
Projektide kirjutamine
Pöörduda saab informatsiooni saamiseks sinna
Rahvusvaheline koolitus, infot selle kohta
Registreerida ja siis teatatakse, kui on sobiv töökoht
Saab infot välismaal töötamiseks
Saab tasuta helistada, esitada küsimusi kirjalikult ja vaadata foorumist, kus on juba küsimustele vastatud
Sait, kust saab tööd välismaal
Seal on kontaktid
See ongi
See ongi see firma, kust saab välismaale töökohti otsida
See ongi, kust saab tööd välismaale
Sokutab välismaale tööle
Tutvustavad inimesele tööpakkumisi
Töökohtade vahendus Euroopasse
Töökuulutused üleval, õpetused kuidas lepingut sõlmida
Töökuulutused, vahendaja
Tööpakkumine Euroopasse
Tööpakkumised välisriikides
Tööturuameti juures on ametnik, kes vahendab tööd EL-i
Töövahendus
Töövahendus Euroopasse
Töövahendus välismaale
Töövahendus välisriikidesse
Vahendab kontakte
Vahendab tööd ja tutvustab riikide seadusandlust
Vahendab töötajaid välismaale (x2)
Vahendab välismaale tööle
Vahetab infot ja abi
Vist üle-euroopalised tööpakkumised saab sealt teada
Välismaa töövõimalusi

Välismaal töö leidmisel
Välismaal töö otsimine
Välismaal töötamise portaal
Välismaal töötamine
Välismaal töötamise kohta
Välismaal töötamisega seotud
Välismaal töötamiseks, väga palju eritingimusi, on vaja keeli teada
Välismaale (Euroopasse) töövahetus
Välismaale saab tööle
Välismaale tööd saab
Välismaale töölemineku abi
Välismaale tööpakkumised
Välismaale töövahendus (x2)
Välismaine andmebaas
Välisriikides töö
Väljapoole Eestit tööle
Väljaspoole Eestit tööle saada
Üle Euroopa tööpakkumised
Üle Euroopa töövahendus

Lisa 2 Andmetabelid

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

Kas Te hetkel töötate?

Jah	%	64	15	68	83	86	78	33	67	62	67	71	60	72	58	61	67	62	65	62
Ei	%	36	85	32	17	14	22	67	33	38	33	29	40	28	42	39	33	38	35	38

6. Kas Te olete hetkel/olete oma elu jooksul varem olnud töötü?

Jah	%	34	4	35	47	43	42	17	36	31	33	29	33	31	38	35	33	35	32	35
Ei	%	67	96	65	53	57	58	83	64	69	67	71	67	69	62	65	67	65	68	65

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 335	4	68	82	77	72	32	169	166	98	28	39	33	49	88	98	59	102	76

7. Kas olete/olite sellel perioodil Tööturuametis töötuna arvele võtnud

Jah	%	68	50	56	68	78	69	72	62	75	59	68	67	67	84	72	59	76	70	72
Ei	%	32	50	44	32	22	31	28	38	25	41	32	33	33	16	28	41	24	30	28

on olnud töötü

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

8. Kas Te olete kuulnud järgnevatest riigiasutustest?

Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	98	93	98	97	99	99	97	97	98	97	98	100	98	98	97	97	96	98	99
Töötukassa	%	93	82	92	94	94	96	94	94	92	93	95	91	100	86	94	93	86	96	95
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	94	82	93	97	97	94	94	93	94	93	97	97	95	86	95	93	89	96	95
Töövaidluskomisjon	%	90	53	88	92	98	96	94	88	91	89	94	91	92	86	90	89	87	90	93

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 1000	643	357	136	614	250	798	202

Kas Te hetkel töötate?

Jah	%	64	100	0	27	67	78	65	63
Ei	%	36	0	100	73	33	22	35	37

6. Kas Te olete hetkel/olete oma elu jooksul varem olnud töötü?

Jah	%	34	33	35	23	38	28	31	42
Ei	%	67	67	65	77	62	72	69	58

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 335	209	126	31	233	71	251	84

7. Kas olete/olite sellel perioodil Tööturuametis töötuna arvele võtnud

Jah	%	68	71	63	68	70	65	67	73
Ei	%	32	29	37	32	30	35	33	27

on olnud töötü

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 1000	643	357	136	614	250	798	202

8. Kas Te olete kuulnud järgnevatest riigiasutustest?

Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	98	98	97	95	97	100	99	94
Töötukassa	%	93	95	90	85	94	95	95	87
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	94	97	88	87	94	96	95	87
Töövaidluskomisjon	%	90	95	81	68	92	96	91	87

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 970	82	193	170	175	170	180	455	515	291	95	117	104	122	241	291	160	307	212

9.1 Kas Te olete Tööturuamet (ka Tööhoiveamet või Töøbörs) poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	29	4	29	39	37	36	17	29	29	27	25	24	24	40	32	27	34	27	31
Ei	%	71	96	70	60	63	64	83	70	71	72	75	76	75	59	68	72	66	73	69
Ei oska öelda	%	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0

on kuulnud Tööturuametist

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 924	72	181	166	167	164	174	439	485	279	92	106	106	108	233	279	142	299	204

9.2 Kas Te olete Töötukassa poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	9	0	7	13	14	10	3	8	9	7	8	9	7	17	8	7	9	9	11
Ei	%	91	100	92	86	86	89	96	92	89	92	92	92	92	82	92	92	90	91	89
Ei oska öelda	%	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	2	1	0	1	1	0	0

on kuulnud Töötukassast

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 931	72	183	171	172	160	173	434	497	279	94	113	101	108	236	279	148	300	204

9.3 Kas Te olete Tööinspektsiooni (Töökaitseinspektsioon) poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	11	1	13	14	13	13	8	12	11	10	15	10	11	19	10	10	11	12	12
Ei	%	88	99	87	86	87	87	91	88	89	90	85	90	88	81	90	90	89	87	88
Ei oska öelda	%	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

on kuulnud Tööinspektsioonist

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	970	631	339	124	596	250	783	187

9.1 Kas Te olete Tööturuameti (ka Tööhõiveamet või Töøbörs) poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	29	29	30	17	32	28	27	39
Ei	%	71	71	70	82	68	71	73	61
Ei oska öelda	%	0	0	0	1	0	0	1	0

on kuulnud Tööturuametist

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	924	609	315	112	575	237	751	173

9.2 Kas Te olete Töötukassa poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	9	8	10	7	9	9	8	13
Ei	%	91	92	89	93	90	91	92	86
Ei oska öelda	%	1	0	1	0	1	0	1	1

on kuulnud Töötukassast

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	931	621	310	114	576	241	757	174

9.3 Kas Te olete Tööinspektsiooni (Töökaitseinspektsioon) poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	11	12	10	4	11	16	11	12
Ei	%	88	88	90	96	89	83	89	88
Ei oska öelda	%	0	0	0	0	0	0	0	0

on kuulnud Tööinspektsioonist

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon							Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla	
n= 892	47	173	162	173	164	173	412	480	266	91	106	98	108	223	266	144	282	200	

9.4 Kas Te olete Töövaidluskomisjoni poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

Jah	%	7	0	5	12	7	9	4	8	6	7	7	5	8	16	4	7	10	5	8
Ei	%	92	100	94	88	92	90	95	92	93	93	93	94	91	83	96	93	89	94	93
Ei oska öelda	%	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0

on kuulnud Töövaidluskomisjonist

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon							Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla	
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217	

10. Kas Te teate, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel?

Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	63	46	69	69	66	57	59	56	68	59	56	65	72	62	65	59	65	64	63
Töötukassa	%	6	3	9	5	6	8	6	6	7	9	7	6	8	1	6	9	5	5	6
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	2	1	2	1	2	2	3	2	2	1	3	3	4	1	2	1	1	2	3
Töövaidluskomisjon	%	1	0	2	0	1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2
Sotsiaalministeerium	%	0	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0
Eratöübürood / personaliotsingu- või töövahendufirmad	%	2	2	4	2	2	1	1	2	2	3	1	1	0	2	2	3	1	2	0
Muu asutus, milline?	%	2	0	1	3	3	2	3	2	2	2	1	4	3	2	1	2	1	3	2
Ei oska öelda	%	31	51	24	25	29	35	35	37	26	35	38	30	21	32	30	35	30	30	31

11. Selleks asutuseks on Eestis (töepoleest) ka Tööturuamet. Palun hinnake, kui võrd hästi Te olete informeeritud Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest? LUGEGE VARIANDID ETTE!

Väga hästi	%	4	0	3	5	5	6	4	2	6	3	6	6	8	2	2	3	4	5	4
Pigem hästi	%	23	15	26	22	29	23	21	22	25	27	14	28	19	19	25	27	19	24	21
Pigem halvasti	%	29	40	39	34	20	29	20	30	29	29	26	26	35	31	29	29	33	30	26
Väga halvasti	%	20	23	21	16	19	21	20	21	19	20	27	19	14	23	18	20	21	21	17
Ei oska hinnata	%	24	22	12	23	27	22	35	26	22	21	27	21	25	25	26	21	24	20	32

12. Kas olete teadlik, milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas töandja on tema suhtes seaduslikult käitunud?

Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	2	3	3	0	1	1	2	1	2	2	0	2	1	3	1	2	2	2	0
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	31	23	43	35	39	27	16	29	33	29	25	40	38	25	37	25	36	33	34
Töövaidluskomisjon	%	36	18	32	39	43	39	36	33	38	30	44	28	34	34	34	44	34	33	30
Muu asutus, milline?	%	4	5	1	2	2	5	7	4	3	2	7	3	3	2	5	2	1	5	5
Ei oska öelda	%	32	53	28	29	21	32	41	36	28	31	35	34	28	41	28	31	33	32	34

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 892	607	285	89	563	240	719	173

9.4 Kas Te olete Töövaidluskomisjoni poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

	%	7	92	0	7	93	0	9	6	12
Jah	%	7	92	0	7	93	0	9	6	12
Ei	%	93	92	97	93	91	94	88	94	88
Ei oska öelda	%	0	1	0	1	0	0	1	0	1

on kuulnud Töövaidluskomisjonist

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 1000	643	357	136	614	250	798	202

10. Kas Te teate, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel?

	%	63	6	2	1	0	2	2	31	63	61	47	62	73	64	57
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	63	6	2	1	0	2	2	31	63	61	47	62	73	64	57
Töötukassa	%	7	5	2	1	0	2	2	31	7	5	1	7	9	8	1
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	0
Töövaidluskomisjon	%	1	2	0	1	2	1	2	0	1	2	0	2	1	0	0
Sotsiaalministeerium	%	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Eratööbürood / personaliotsingu- või töövahendufirmad	%	2	2	1	2	3	2	4	4	2	2	1	2	3	2	4
Muu asutus, milline?	%	2	2	1	2	4	2	1	2	2	2	1	2	4	2	1
Ei oska öelda	%	30	35	50	32	20	30	36	31	30	35	50	32	20	30	36

11. Selleks asutuseks on Eestis (töepoleest) ka Tööturuamet. Palun hinnake, kui võrd hästi Te olete informeeritud Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest? LUGEGE VARIANDID ETTE!

	%	4	23	29	20	24	4	23	29	20	22	4	23	29	20	22
Väga hästi	%	4	23	29	20	22	4	23	29	20	22	4	23	29	20	22
Pigem hästi	%	23	25	15	23	28	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
Pigem halvasti	%	29	31	26	29	28	33	29	31	29	31	29	31	29	31	31
Väga halvasti	%	20	20	20	24	22	12	19	22	19	22	19	22	19	22	22
Ei oska hinnata	%	24	23	25	29	23	22	24	22	24	22	24	22	24	22	22

12. Kas olete teadlik, milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud?

	%	2	31	36	4	32	1	2	1	2	0	1	2
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	2	31	36	4	32	1	2	1	2	0	1	2
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	31	36	31	36	31	36	31	36	31	37	34	19
Töövaidluskomisjon	%	36	39	30	14	35	49	35	37	49	35	37	37
Muu asutus, milline?	%	4	3	5	7	3	4	4	4	4	4	4	1
Ei oska öelda	%	32	26	44	57	33	18	29	44	33	18	29	44

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 357	53	55	55	41	62	91	190	167	101	41	44	33	55	83	101	56	116	84

13. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas sellise kahtluse korral peaks töötaja pöörduma...

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	15	23	13	11	22	13	13	15	15	11	15	18	12	16	19	11	16	16	19
Töötukassa	8	9	5	5	7	10	8	7	8	8	5	5	9	11	7	8	5	8	8
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	39	38	56	51	44	34	22	43	34	36	34	39	48	36	42	36	41	41	38
Töövaidluskomisjon	37	32	24	31	39	45	45	32	43	43	32	41	55	29	29	43	32	34	37
Sotsiaalministeerium	6	8	5	0	2	8	9	6	5	6	12	7	6	4	4	6	0	8	7
Muu asutus, milline?	1	0	0	2	2	0	1	1	1	0	0	0	0	2	2	0	2	0	2
Ei oska öelda	27	36	22	22	17	31	31	25	30	30	24	32	18	29	25	30	21	28	26

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

14. Kas oskate öelda, kuhu peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	0	1	1	2	1	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	0	1	1
Töötukassa	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	18	13	21	18	21	18	13	17	19	16	11	25	17	14	21	16	20	17	19
Töövaidluskomisjon	54	38	53	59	61	56	50	51	57	58	57	55	51	48	52	58	51	53	52
Sotsiaalministeerium	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Muu asutus, milline?	8	7	5	9	5	9	11	10	6	7	6	5	9	7	9	7	7	8	7
Ei oska öelda	23	43	23	16	16	20	29	24	22	21	26	20	24	31	21	21	24	24	23

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
	n= 357	183	174	87	217	53	265

13. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas sellise kahtluse korral peaks töötaja pöörduma...

	%	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	15	14	16	18	13	17	15	16
Töötukassa	8	6	9	7	7	9	6	11
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	39	48	29	31	41	42	42	30
Töövaidluskomisjon	37	38	36	26	37	53	39	32
Sotsiaalministeerium	6	7	5	6	6	8	6	4
Muu asutus, milline?	1	1	1	0	1	0	1	1
Ei oska öelda	27	20	34	36	24	26	26	32

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
	n= 1000	643	357	136	614	250	798

14. Kas oskate öelda, kuhu peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus?

	%	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	1	1	1	1	0	1	1
Töötukassa	0	0	1	1	0	0	0	0
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	18	19	17	15	19	17	19	12
Töövaidluskomisjon	54	59	45	36	52	69	55	49
Sotsiaalministeerium	0	0	1	1	0	0	0	1
Muu asutus, milline?	8	7	8	11	7	6	7	8
Ei oska öelda	23	18	31	37	23	14	21	31

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 304	45	54	43	37	49	76	157	147	84	31	29	35	49	76	84	52	103	65

15. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötaja ja tööandja vaheliste vaidluste lahendamise tegeleb...

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	6	13	9	5	3	4	3	4	7	2	0	17	6	4	9	2	10	5	9
Töötukassa	3	4	4	5	3	4	1	3	3	1	6	10	0	4	3	1	6	2	6
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	26	27	33	33	32	22	17	24	29	19	32	45	23	29	25	19	31	26	32
Töövaidluskomisjon	63	78	74	63	70	53	51	64	63	69	61	72	71	55	57	69	60	65	57
Sotsiaalministeerium	4	4	7	0	3	2	4	3	4	1	3	7	6	4	4	1	4	5	5
Muu asutus, milline?	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0
Ei oska öelda	21	13	11	19	11	29	36	25	17	20	19	7	17	27	28	19	19	21	25

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

16. Kas eratööbüroo tohib võtta töövahenduse eest töötajalt tasu?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Jah	20	20	18	29	19	18	19	23	18	24	22	15	15	19	21	24	17	19	20
Ei	52	56	54	52	51	49	50	47	55	52	54	50	52	52	51	52	49	53	51
Ei oska öelda	28	24	28	19	30	33	31	29	27	24	25	34	33	30	28	24	35	28	29

17. Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	19	13	23	24	22	15	13	17	21	17	12	20	23	33	16	17	23	21	18
Töötukassa	40	27	40	42	47	46	30	40	39	44	41	36	44	23	42	44	35	38	40
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sotsiaalministeerium	3	3	4	4	1	2	5	4	2	4	3	3	2	4	2	4	2	4	1
Muu asutus, milline?	6	7	6	3	6	6	10	4	8	4	3	9	8	6	8	4	9	6	8
Ei oska öelda	34	51	30	29	26	30	45	37	31	34	41	32	26	34	35	34	33	34	35

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	304	162	142	65	189	50	226	78

15. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötaja ja töoandja vaheliste vaidluste lahendamise tegeleb...

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	6	6	6	8	6	2	7	3
Töötukassa	%	3	4	2	5	3	2	4	3
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	26	28	24	32	25	22	28	21
Töövaidluskomisjon	%	63	69	58	60	62	72	65	59
Sotsiaalministeerium	%	4	3	4	5	3	4	5	0
Muu asutus, milline?	%	0	1	0	0	1	0	0	1
Ei oska öelda	%	21	16	27	23	22	18	19	27

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	1000	643	357	136	614	250	798	202

16. Kas eratöübüroo tohib võtta töövahenduse eest töötajalt tasu?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Jah	%	20	22	18	13	20	26	21	20
Ei	%	52	52	50	59	51	49	51	53
Ei oska öelda	%	28	26	32	28	29	26	28	27

17. Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	19	18	21	16	21	16	14	38
Töötukassa	%	40	44	31	22	38	52	45	19
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	0	0	0	0	0	0	0	0
Sotsiaalministeerium	%	3	4	2	1	3	4	3	3
Muu asutus, milline?	%	6	5	8	10	5	6	7	2
Ei oska öelda	%	34	30	41	51	34	24	33	37

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 399	52	70	56	57	62	102	192	207	112	43	49	36	52	107	112	70	124	93

18. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötule maksab toetusi...

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Tööturumet (ka Tööhõiveamet või Tööbörs)	16	19	16	16	18	19	12	17	15	15	14	20	11	25	13	15	17	15	17
Töötukassa	73	65	79	70	79	71	72	73	72	70	79	82	72	46	82	70	71	75	74
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	2	2	1	2	0	3	1	3	0	3	2	2	0	0	1	3	0	2	1
Töövaidluskomisjon	3	8	1	4	0	3	1	3	2	2	9	2	0	0	3	2	1	2	4
Sotsiaalministeerium	13	25	10	21	14	8	8	14	13	13	14	10	19	13	12	13	14	14	12
Muu asutus, milline?	1	2	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1
Ei oska öelda	11	13	6	5	4	18	16	9	12	12	9	8	8	25	6	12	13	9	11

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

19. Milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada töötajal, kes lahjub töölt omal soovil?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Töötuskindlustushüvitis	15	26	15	12	19	13	9	14	15	14	13	12	18	16	15	14	15	13	18
Töötutoetus ehk töötü abiraha	29	40	43	30	26	16	22	29	29	24	32	34	37	27	29	24	27	30	35
Tööandja poolt makstav hüvitis	22	23	22	20	19	23	23	23	21	20	13	33	14	20	26	20	18	23	24
Muu toetus, milline?	1	0	1	1	2	2	1	1	1	0	1	0	0	4	1	0	4	1	0
Ei tea, ei oska öelda	25	24	18	28	24	27	31	26	24	26	23	22	23	27	27	26	25	26	24
Ei ole õigust toetustele ega hüvitistele	22	12	19	20	24	29	26	23	22	26	25	18	23	24	18	26	24	19	21

20. Kuivõrd hästi Te olete enda hinnangul informeeritud töötutele makstavatest toetustest ja nende saamise tingimustest? LUGEGE VARIANDID ETE!

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Väga hästi	3	0	2	3	2	7	2	2	4	4	3	2	1	6	1	4	4	2	3
Pigem hästi	23	23	22	24	27	21	19	22	23	23	19	30	26	24	18	23	24	22	22
Pigem halvasti	38	41	53	40	36	32	24	39	36	36	31	33	40	35	44	36	39	37	39
Väga halvasti	21	23	16	22	18	23	24	20	21	23	28	15	22	16	21	23	17	22	19
Ei oska hinnata	16	13	7	10	17	16	31	17	16	13	20	21	11	19	17	13	17	18	17

21. Kas olete teadlik, et Tööturumet pakub töötutele tasuta koolitusi.

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Jah	95	74	95	98	99	96	95	93	96	93	95	95	98	95	95	93	95	95	96
Ei	5	26	5	2	1	4	5	7	4	7	5	5	2	5	5	7	5	5	4

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 399	227	172	84	240	75	319	80

18. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötule maksab toetusi...

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	%	16	16	16	15	17	13	15	19
Töötukassa	%	73	74	71	63	74	79	78	53
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	%	2	1	2	2	1	1	1	3
Töövaidluskomisjon	%	3	2	3	5	2	1	3	1
Sotsiaalministeerium	%	13	13	14	17	13	12	14	11
Muu asutus, milline?	%	1	0	1	1	0	0	1	0
Ei oska öelda	%	11	10	12	15	11	4	8	23

vastas eelneval "muu" või "ei oska öelda"

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 1000	643	357	136	614	250	798	202

19. Milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada töötajal, kes lahkub töölt omal soovil?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Töötuskindlustushüvitis	%	15	15	14	15	14	16	15	13
Töötutoetus ehk töötü abiraha	%	29	28	31	30	27	33	30	25
Tööandja poolt makstav hüvitis	%	22	23	20	24	21	23	22	19
Muu toetus, milline?	%	1	1	1	1	1	1	1	2
Ei tea, ei oska öelda	%	25	21	32	26	27	20	24	32
Ei ole õigust toetustele ega hüvitistele	%	22	25	17	18	22	24	23	20

20. Kuivõrd hästi Te olete enda hinnangul informeeritud töötutele makstavatest toetustest ja nende saamise tingimustest? LUGEGE VARIANDID ETTE!

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Väga hästi	%	3	3	3	0	3	4	3	4
Pigem hästi	%	23	23	22	22	21	27	22	25
Pigem halvasti	%	38	40	34	28	39	38	38	34
Väga halvasti	%	21	20	22	25	22	16	21	19
Ei oska hinnata	%	16	14	20	25	15	14	16	18

21. Kas olete teadlik, et Tööturuamet pakub töötutele tasuta koolitusi.

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
Jah	%	95	97	90	81	96	98	95	94
Ei	%	5	3	10	19	4	2	5	6

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 202	14	30	42	39	44	33	89	113	80	10	4	3	98	7	80	72	44	6

21.1 Kas olete teadlik, et Tööturuamet pakub registreeritud töötutele tasuta eesti keele koolitusi?

Jah	%	79	71	70	76	87	84	79	74	83	74	80	100	67	85	57	74	86	80	67
Ei	%	21	29	30	24	13	16	21	26	17	26	20	0	33	15	43	26	14	20	33
need, kellel suhtluskeeleks vene																				

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

22. Kas teate, millistest asutustest on töötul võimalik taotleda toetust ettevõtluse alustamiseks?

Tööturuamet / Tööhõiveamet / Töøbörs	%	15	7	12	22	21	15	10	13	16	12	10	21	12	16	18	12	16	14	19
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)	%	7	1	13	8	7	5	5	8	6	10	6	3	6	3	8	10	7	6	4
Muu asutus, milline?	%	8	11	7	6	8	7	9	8	7	9	8	7	6	7	9	6	6	6	9
Ei tea, ei oska öelda	%	73	84	70	68	68	77	77	73	73	72	78	69	76	75	71	72	74	76	69

23. Kas Te teate, kust saab infot välismaal töötamise kohta?

Tööturuametist	%	23	23	27	28	20	24	17	23	24	26	18	21	21	20	25	26	22	24	19
Ajakirjandusest	%	6	3	5	5	6	7	9	7	5	5	3	8	9	9	4	5	6	7	6
Eratööbüroodest	%	4	2	2	5	4	4	6	4	4	6	1	3	2	6	3	6	4	2	4
Internetist	%	25	43	33	21	27	25	9	25	25	27	21	24	25	21	25	27	23	26	21
EURESest	%	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	3	1	0	2	1	1	1	1
Sõpradelt ja tuttavatelt	%	2	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	2	1	1	2	3	1	2	1
Mujalt, kust?	%	5	4	5	7	4	4	4	4	5	7	4	3	5	2	5	7	3	4	4
ei oska öelda	%	49	41	45	47	47	49	60	49	48	44	60	51	50	48	48	44	51	46	57

24. Kas te oskate öelda, kuidas saab töötajat aidata EURES?

Töövahendus	%	2	3	4	3	1	2	2	3	2	3	3	1	2	3	2	2	2	2	3
Töövahendus Euroopasse, välismaale	%	6	9	11	6	4	5	2	6	6	6	3	7	6	6	7	6	9	6	3
Aitab alustada ettevõtlusega	%	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0	2	1	0	1	0	0	1	0	1
Maksab toetusi, annab rahalist abi	%	1	0	2	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
Pakub koolitusi, konsultatsioone	%	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	1	1	1	0
Muu	%	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ei tea	%	89	86	83	88	93	91	94	91	88	89	90	86	92	91	88	89	86	89	93

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus		Vene
	n= 202	127	75	22	135	45	

21.1 Kas olete teadlik, et Tööturuamet pakub registreeritud töötutele tasuta eesti keele koolitusi?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus		Vene
Jah	%	79	80	79	77	80	78		79
Ei	%	21	20	21	23	20	22		21

need, kellel suhtluskeeleks vene

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
	n= 1000	643	357	136	614	250	798

22. Kas teate, millistest asutustest on töötul võimalik taotleda toetust ettevõtluse alustamiseks?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus		Vene
Tööturuamet / Tööhõiveamet / Töøbörs	%	15	16	13	8	14	20	15	15
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)	%	7	9	4	1	5	16	9	1
Muu asutus, milline?	%	8	8	8	8	7	10	8	5
Ei tea, ei oska öelda	%	73	71	77	84	76	60	71	80

23. Kas Te teate, kust saab infot välismaal töötamise kohta?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus		Vene
Tööturuametist	%	23	22	25	19	23	26	24	20
Ajakirjandusest	%	6	6	6	7	6	6	6	5
Eratööbüroodest	%	4	4	3	3	3	7	4	3
Internetist	%	25	26	22	30	22	27	27	16
EURESest	%	1	2	1	1	1	2	1	1
Sõpradelt ja tuttavalte	%	2	2	2	2	3	0	3	0
Mujalt, kust?	%	5	5	4	4	4	6	6	0
ei oska öelda	%	49	47	52	50	52	41	46	57

24. Kas te oskate öelda, kuidas saab töötajat aidata EURES?

	%	KÕIK	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus		Vene
Töövahendus	%	2	3	2	3	2	2	2	2
Töövahendus Euroopasse, välismaale	%	6	7	4	3	5	10	6	5
Aitab alustada ettevõtlusega	%	1	0	1	1	0	0	1	0
Maksab toetusi, annab rahalist abi	%	1	1	0	0	1	1	1	0
Pakub koolitusi, konsultatsioone	%	1	1	1	1	1	1	1	0
Muu	%	0	0	1	0	0	0	0	0
Ei tea	%	89	88	92	93	90	86	89	91

KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n= 1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217

25. Juhul, kui peaksite otsima tööd, siis kuidas otsiksite teavet tööpakkumiste kohta?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Pöördusisin otse tööandjate poole / külastaksin tööandjate kodulehekülgi	62	67	70	67	61	60	47	65	59	59	62	56	61	59	68	59	64	63	62
Elektroniised andmebaasid (näiteks CV-online.)	72	81	90	78	78	64	43	69	74	77	76	62	72	63	72	77	70	69	70
Tööturuamet	64	53	59	72	67	70	57	60	67	53	64	67	74	70	67	53	66	67	71
Personaliotsingufirmad / eratööstused	37	36	39	45	45	37	22	38	37	38	42	40	39	37	33	38	37	39	34
Ajalehed, ajalehtede veebiväljaanded	70	71	70	72	70	71	65	65	74	65	64	72	77	69	74	65	70	73	71
Sugulased, tuttavad, endised kolleegid	84	79	90	92	90	80	71	84	84	84	87	77	86	85	85	84	83	85	83
Muu variant	4	4	4	3	3	6	3	3	4	4	3	6	2	4	4	4	5	4	3
Ei oska öelda	3	2	1	2	2	2	8	4	2	2	3	3	2	5	4	2	4	3	4

26. Millistest allikatest olete otsinud teavet töötamist ja töötute abistamist puudutavate küsimuste kohta?

	%	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
Riigi Teataja (ka veebiväljaanne)	8	3	12	10	9	7	5	8	8	7	5	8	6	8	12	7	11	10	6
Trükimeedia (ajalehed, ajakirjad)	31	18	32	34	39	36	19	29	32	26	23	31	34	36	35	26	32	33	32
Televiisioon, raadio	22	18	21	26	25	25	16	20	24	17	15	23	25	25	26	17	20	25	25
Tööturuamet	16	2	15	20	19	25	7	14	18	12	8	19	13	29	17	12	23	14	19
Koolitused, infopäevad	9	7	7	9	12	11	6	7	10	5	5	13	15	10	8	5	9	10	12
Tööinspeksioon	4	1	2	6	4	5	3	3	4	2	3	5	2	5	4	2	5	4	4
Riigiasutuste koduleheküljed internetis	13	5	17	21	15	12	6	11	15	11	11	16	9	13	17	11	14	14	15
Muud internetiallikad	29	21	40	35	36	27	8	27	30	26	22	32	27	31	31	26	32	30	28
Sõbrad, tuttavad või kolleegid	31	27	36	35	37	36	16	30	33	28	27	30	30	41	34	28	36	31	33
Muud allikad	2	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	0
Ma pole nende teemade kohta teavet otsinud	50	63	40	41	43	47	71	52	48	54	60	42	52	43	47	54	44	49	50

KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
	Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n= 1000	643	357	136	614	250	798	202

25. Juhul, kui peaksite otsima tööd, siis kuidas otsiksite teavet tööpakkumiste kohta?

	%							
Pöördusite otse tööandjate poole / külastasite tööandjate kodulehekülgi	62	64	58	63	61	61	63	55
Elektroniised andmebaasid (näiteks CV-online.)	72	77	62	59	71	80	73	65
Tööturuamet	64	64	62	57	67	60	62	68
Personaliotsingufirmad / eratöötubürood	37	41	31	32	37	42	38	33
Ajalehed, ajalehtede veebiväljaanded	70	70	69	65	72	68	71	63
Sugulased, tuttavad, endised kolleegid	84	87	79	74	85	86	84	84
Muu variant	4	4	4	3	4	4	4	4
Ei oska öelda	3	2	4	4	3	2	3	3

26. Millistest allikatest olete otsinud teavet töötamist ja töötute abistamist puudutavate küsimuste kohta?

	%							
Riigi Teataja (ka veebiväljaanne)	8	9	7	4	8	12	8	8
Trükimeedia (ajalehed, ajakirjad)	31	31	30	18	31	36	29	38
Televisioon, raadio	22	21	24	16	23	21	21	24
Tööturuamet	16	14	19	10	17	15	12	30
Koolitused, infopäevad	9	9	8	7	8	11	8	10
Tööinspeksioon	4	3	4	1	4	4	3	6
Riigiasutuste koduleheküljed internetis	13	15	11	4	13	19	13	14
Muud internetiallikad	29	30	25	18	29	34	28	29
Sõbrad, tuttavad või kolleegid	31	32	31	25	33	32	29	42
Muud allikad	2	2	1	1	1	2	2	1
Ma pole nende teemade kohta teavet otsinud	50	48	53	63	49	44	52	41

	KÕIK	Vanus						Sugu		Regioon						Asulatüüp			
		15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74	Mees	Naine	Tallinn	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Kesk-Eesti	Kirde-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suurlinn	Maakonnakeskus, muu linn, alevik	Küla
n=	1000	91	196	176	178	171	188	470	530	300	97	117	106	128	252	300	168	315	217
Vanus																			
15-19	%	9	100	0	0	0	0	10	8	7	11	11	8	9	10	7	10	10	11
20-29	%	20	0	100	0	0	0	21	18	20	20	19	20	19	20	20	27	17	17
30-39	%	18	0	0	100	0	0	19	17	20	18	15	16	16	18	20	16	18	16
40-49	%	18	0	0	0	100	0	18	18	17	20	18	18	19	17	17	17	16	22
50-59	%	17	0	0	0	0	100	17	18	18	15	16	18	20	16	18	15	19	15
60-74	%	19	0	0	0	0	0	16	22	19	16	21	20	19	19	19	15	20	20
Sugu																			
Mees	%	47	51	51	50	47	46	39	100	0	46	49	49	47	46	47	42	50	47
Naine	%	53	49	49	50	53	54	61	0	100	54	51	51	53	54	53	58	50	53
Regioon																			
Tallinn	%	30	23	30	34	29	31	30	29	31	100	0	0	0	0	100	0	0	0
Põhja-Eesti	%	10	12	10	10	11	9	9	10	9	0	100	0	0	0	0	2	16	20
Lääne-Eesti	%	12	14	11	10	12	11	13	12	11	0	0	100	0	0	0	12	19	18
Kesk-Eesti	%	11	10	11	10	11	11	11	11	11	0	0	0	100	0	0	0	22	17
Kirde-Eesti	%	13	12	12	11	13	15	13	13	13	0	0	0	0	100	0	43	14	5
Lõuna-Eesti	%	25	29	26	26	24	23	25	25	25	0	0	0	0	0	100	0	43	29
Asulatüüp																			
Pealinn	%	30	23	30	34	29	31	30	29	31	100	0	0	0	0	100	0	0	0
Suurlinn	%	17	18	23	15	16	15	14	15	18	0	3	17	0	56	29	0	100	0
Maakonnakeskus, muu linn, alevik	%	32	33	28	32	29	35	34	34	29	0	52	50	65	35	37	0	0	100
Küla	%	22	26	19	19	26	19	23	22	22	0	45	32	35	9	35	0	0	0
Kas Te hetkel töötate?																			
Jah	%	64	15	68	83	86	78	33	67	62	67	71	60	72	58	61	67	62	65
Ei	%	36	85	32	17	14	22	67	33	38	33	29	40	28	42	39	33	38	35
Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?																			
Alg- või põhiharidus	%	14	70	6	9	2	5	18	16	12	8	13	26	13	16	13	8	13	15
Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	%	61	30	63	64	70	67	59	65	58	53	66	57	70	66	65	53	58	70
Kõrgharidus	%	25	0	31	28	28	27	23	19	30	38	21	17	17	19	21	38	29	16
Suhtluskeel																			
Eesti	%	80	85	85	76	78	74	82	81	79	73	90	97	97	23	97	73	57	86
Vene	%	20	15	15	24	22	26	18	19	21	27	10	3	3	77	3	27	43	14

	KÕIK	Kas Te hetkel töötate?		Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?			Suhtluskeel	
		Jah	Ei	Alg- või põhiharidus	Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	Kõrgharidus	Eesti	Vene
n=	1000	643	357	136	614	250	798	202
Vanus								
15-19	%	9	2	22	47	4	10	7
20-29	%	20	21	17	9	20	24	15
30-39	%	18	23	8	11	18	20	21
40-49	%	18	24	7	2	20	17	19
50-59	%	17	21	10	7	19	16	22
60-74	%	19	10	35	24	18	19	16
Sugu								
Mees	%	47	49	44	55	50	36	48
Naine	%	53	51	56	45	50	64	52
Regioon								
Tallinn	%	30	31	28	18	26	46	28
Põhja-Eesti	%	10	11	8	10	10	8	5
Lääne-Eesti	%	12	11	13	22	11	8	14
Kesk-Eesti	%	11	12	8	10	12	7	1
Kirde-Eesti	%	13	12	15	15	14	4	49
Lõuna-Eesti	%	25	24	27	25	27	31	3
Asulatüüp								
Pealinn	%	30	31	28	18	26	46	28
Suurlinn	%	17	16	18	16	16	20	12
Maakonnakeskus, muu linn, alevik	%	32	32	31	34	36	20	22
Küla	%	22	21	23	32	22	14	26
Kas Te hetkel töötate?								
Jah	%	64	100	0	27	67	78	65
Ei	%	36	0	100	73	33	22	37
Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?								
Alg- või põhiharidus	%	14	6	28	100	0	0	14
Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus	%	61	64	57	0	100	0	60
Kõrgharidus	%	25	30	16	0	0	100	26
Suhtluskeel								
Eesti	%	80	80	79	84	78	82	100
Vene	%	20	20	21	16	22	18	0

Lisa 3 UURINGUANKEET

Sotsiaalkampania "Abiks töötajale" eeluuring

Tere päevast/õhtust! Minu nimi on ... ja ma helistan Teile Turu-Uuringute Aktsiaseltsist. Viime Sotsiaalministeeriumi tellimusel läbi küsitlust, mille teemaks on elanike teadlikkus sellest, kuhu pöörduda, kui on oht tööd kaotada või ollakse juba töötuks jäänud. Olete vastajaks sattunud juhuvalikuga, teie vastused jäävad anonüümseteks ning neid ei seostata ei Teie nime ega telefoninumbri. Kas olete nõus uuringus osalema kui küsimustele vastamine võtab aega umbes 10 minutit?

Selleks, et kontrollida, kas Te sobite vastajaks, küsin Teie käest mõned küsimused Teie enda kohta.

1. Palun öelge oma vanus täisaastates KVOOT! .....

2. Sugu (märkida küsimata) KVOOT!

Mees
Naine

3. Kus asub Teie elukoht? KVOOT!

Tallinn → JÄTKAKE K5
Harjumaa
Hiiumaa
Ida-Virumaa
Jõgevamaa
Järvamaa
Läänemaa
Lääne-Virumaa
Põlvamaa
Pärnumaa
Raplamaa
Saaremaa
Tartumaa
Valgamaa
Viljandimaa
Võrumaa

4. Millist tüüpi asulas Te elate?

Suurlinn (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve)
Maakonnakeskus
Muu linn, alev, alevik
Küla

5. Kas Te hetkel töötate?

Jah
Ei

6. Kas Te olete hetkel/olete oma elu jooksul varem olnud töötü?

1 Jah
2 Ei → JÄTKAKE K8

7. Kas olete/olite sellel perioodil Tööturuametis töötuna arvele võtnud

1. Jah
2. Ei

8. Kas Te olete kuulnud järgnevatest riigiasutustest?

	Jah	Ei
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	2
Töötukassa	1	2
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	1	2
Töövaidluskomisjon	1	2

KÜSIDA AINULT NENDE ASUTUSTE KOHTA, MILLEST VASTAJA ON KUULNUD

9. Kas Te olete nende asutuste poole isiklikult pöördunud või nendega muul viisil suhelnud?

	Jah	Ei	<i>Ei oska öelda</i>
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	2	3
Töötukassa	1	2	3
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	1	2	3
Töövaidluskomisjon	1	2	3

10. Kas Te teate, millised asutused abistavad töötuks jäänud inimest töö leidmisel?

SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

1. Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)
2. Töötukassa
3. Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)
4. Töövaidluskomisjon
5. Sotsiaalministeerium
6. Eratööbürood / personaliotsingu- või töövahendusfirmad
7. Muu asutus, milline?.....
8. *Ei oska öelda*

11. Selleks asutuseks on Eestis (tõepoolest) ka Tööturuamet. Palun hinnake, kui võrd hästi Te olete informeeritud Tööturuameti poolt pakutavatest teenustest? LUGEGE

VARIANDID ETTE!

1. Väga hästi
2. Pigem hästi
3. Pigem halvasti
4. Väga halvasti
5. *Ei oska hinnata*

12. Kas olete teadlik, milline asutus aitab juhul, kui töötajal on kahtlusi, kas tööandja on tema suhtes seaduslikult käitunud? SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST! KUI VASTAB "EI OSKA ÖELDA" VÕI "MUU", SIIS KÜSIGE: 13. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas sellise kahtluse korral peaks töötaja pöörduma... LUGEGE VARIANDID ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

	K12	K13
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	1
Töötukassa	2	2
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	3	3
Töövaidluskomisjon	4	4
Sotsiaalministeerium	5	5
Muu asutus, milline?.....	6	6
<i>Ei oska öelda</i>	7	7

14. Kas oskate öelda, kuhu peaks töötaja pöörduma kui tema ja tööandja vahel on tekkinud vaidlus? SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST! KUI VASTAB "EI OSKA ÖELDA" VÕI "MUU", SIIS KÜSIGE: 15. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötaja ja tööandja vaheliste vaidluste lahendamisega tegeleb... LUGEGE VARIANDID ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

	K14	K15
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	1
Töötukassa	2	2
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	3	3
Töövaidluskomisjon	4	4
Sotsiaalministeerium	5	5
Muu asutus, milline?.....	6	6
<i>Ei oska öelda</i>	7	7

16. Kas eratöübüroo tohib võtta töövahenduse eest tööotsijalt tasu?

1. Jah
2. Ei
3. *Ei oska öelda*

17. Milline asutus maksab töötutele toetusi, nagu töötutoetus ning töötuskindlustushüvitis? SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST! KUI VASTAB "EI OSKA ÖELDA" VÕI "MUU", SIIS KÜSIGE: 18. Ma loen Teile ette mõned variandid. Kas töötule maksab toetusi... LUGEGE VARIANDID ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

	K17	K18
Tööturuamet (ka Tööhõiveamet või Töøbörs)	1	1
Töötukassa	2	2
Tööinspeksioon (Töökaitseinspeksioon)	3	3
Töövaidluskomisjon	4	4
Sotsiaalministeerium	5	5
Muu asutus, milline?.....	6	6
<i>Ei oska öelda</i>	7	7

19. Milliseid toetusi ja hüvitisi on õigus saada töötajal, kes lahkub töölt omal soovil?
LUGEGE VARIANDID ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

1. Töötuskindlustushüvitis
2. Töötutoetus ehk töötü abiraha
3. Tööandja poolt makstav hüvitis
4. Muu toetus, milline?.....
5. *Ei tea, ei oska öelda*

20. Kuivõrd hästi Te olete enda hinnangul informeeritud töötutele makstavatest toetustest ja nende saamise tingimustest? LUGEGE VARIANDID ETTE!

1. Väga hästi
2. Pigem hästi
3. Pigem halvasti
4. Väga halvasti
5. *Ei oska hinnata*

21. Kas olete teadlik, et Tööturuamet pakub töötutele tasuta koolitusi.

1. Jah
2. Ei

AINULT VENEKEELSETELE VASTAJATELE:

21.1 Kas olete teadlik, et Tööturuamet pakub registreeritud töötutele tasuta eesti keele koolitusi?

1. Jah
2. Ei

22. Kas teate, millistest asutustest on töötul võimalik taotleda toetust ettevõtluse alustamiseks? SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

1. Tööturuamet / Tööhõiveamet / Töøbörs
2. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)
3. Muu asutus, milline? .....
4. *Ei tea, ei oska öelda*

23. Kas Te teate, kust saab infot välismaal töötamise kohta? SPONTAANNE VASTUS! ÄRGE LUGEGE VARIANTE ETTE! VÕIB MITU VASTUST!

1. Tööturuametist
2. Ajakirjandusest
3. Eratööbüroodest
4. Internetist
5. EURESest
6. Mujalt, kust?....

24. Kas te oskate öelda, kuidas saab töötajat aidata EURES?

.....

25. Juhul, kui peaksite otsima tööd, siis kuidas otsiksite teavet tööpakkumiste kohta?

LUGEGE VARIANDID ETTE! MITU VASTUST!

1. Pöördusin otse tööandjate poole / külastaksin tööandjate kodulehekülgi
2. Elektroonilised andmebaasid (näiteks CV-online,)
3. Tööturuamet
4. Personaliotsingufirmad / eratööbürood
5. Ajalehed, ajalehtede veebiväljaanded
6. Sugulased, tuttavad, endised kolleegid
7. Muu variant
8. *Ei oska öelda*

26. Millistest allikatest olete otsinud teavet töötamist ja töötute abistamist puudutavate küsimuste kohta? LUGEGE VARIANDID ETTE! MITU VASTUST!

1. Riigi Teataja (ka veebiväljaanne)
2. Trükimeedia (ajalehed, ajakirjad)
3. Televisioon, raadio
4. Tööturuamet
5. Koolitused, infopäevad
6. Tööinspeksioon
7. Riigiasutuste koduleheküljed internetis
8. Muud internetiallikad
9. Sõbrad, tuttavad või kolleegid
10. Muud allikad
11. *Ma pole nende teemade kohta teavet otsinud*

27. Milline on Teie kõige kõrgem lõpetatud haridus?

1. Alg- või põhiharidus
2. Kesk-, kutse- või kesk-eriharidus
3. Kõrgharidus

Tänan, et leidsite aega vastamiseks! Soovin Teile meeldivat päeva/õhtu jätku!

Suhtluskeel (märkida küsimata):

Eesti

Vene